



PONÈNCIA MARC

(*) Pendent de correcció ortogràfica i d'estil

25 de novembre de 2023

Ponència 1

Propostes socialistes per al món actual

1. Anàlisi de la situació internacional	03
1.1 Escenari	03
1.2 Un nou marc després de la pandèmia	05
1.3 Tendències i desafiaments	07
• Patrons demogràfics i models socials i laborals	07
• Grans desafiaments globals: Emergència Climàtica, Desigualtat(s) i Digitalització	08
• Desafiaments polítics: Extrema dreta i Retrocés de la democràcia	09
2. El paper i el missatge de la socialdemocràcia	11
2.1 Fites, oportunitats i reptes	11
2.2 Claus per avançar	13
• De l'agregació de polítiques públiques a la construcció del <i>demos</i> col·lectiu: una alternativa democràtica a la fragmentació, a l'individualisme i al comunitarisme identitari	13
• Dels compromisos a mig termini al <i>mainstreaming</i> de la perspectiva climàtica	16
• De la gestió de la crisi a un nou consens per la igualtat	17
• De l'impuls a la digitalització a la regulació i la inclusió digitals	19
• Del cordó sanitari a la desconstrucció de la "guerra cultural" de l'extrema dreta.....	19
• Del lideratge dins de la UE al lideratge d'una nova UE: integració, participació, autonomia estratègica, política internacional per la democratització.....	21
3. Governar el progrés, dissenyar el futur	22
• El socialisme espanyol al capdavant	23

1. Anàlisi de la situació internacional

1.1 Escenari

La caiguda del mur de Berlín i l'ensulsiada del bloc soviètic a partir de 1989 va representar la fi de la *guerra freda*, sorgida l'endemà de la segona guerra mundial de l'enfrontament entre els dos grans blocs geopolítics vencedors, i va donar pas al que es coneix com l'era de la globalització. A cavall del desenvolupament de noves tecnologies de la informació i la comunicació (digitalització, internet i telèfons mòbils principalment) i de la sobtada hegemonia política dels valors liberals d'Occident (alguns es van precipitar a parlar de la *fi de la història*, perquè l'ensorrament del comunisme va fer entrar en crisi tots els socialismes), l'augment exponencial del comerç mundial, de les empreses transnacionals i les cadenes internacionals de producció, de la mobilitat transfronterera (professional, però sobretot turística i després migratòria) i dels continguts culturals compartits (cinema i música al capdavant) configuren un món molt més proper i interdependent a l'empara d'institucions globals reforçades com l'ONU, l'OMC o els tractats de no proliferació d'armes i de nous espais com les cimeres del G-7 o el G-20.

Durant vint anys, la globalització sembla definitivament assentada com el nou paradigma de les relacions internacionals i la geopolítica i cridada per tant a esdevenir un nou ordre mundial. Tanmateix, els resultats d'aquesta globalització emmarcada i empesa pel neoliberalisme -molt mercat i poca regulació i redistribució a nivell mundial- són contradictoris i fan que tingui els peus de fang: creixement elevat i fort desenvolupament però basats en el consumisme i les energies fòssils sobreexplotadors dels recursos naturals i desencadenants de l'escalfament del planeta; sortida de la pobresa de milions de persones però amb un fortíssim augment de les desigualtats a tots nivells com exemplifica, entre d'altres, l'aparició de poders econòmics mundials inabastables i amb molta capacitat d'ingerència (estats com els petrolers, empreses com les tecnològiques, fortunes multimilionàries refugiades en paradisos fiscals) en contrast amb la precarietat de milions de treballadors i famílies i amb l'abandó de molts territoris (el continent africà sobretot); configuració del sud-est asiàtic i sobretot la Xina com la gran fàbrica del món que acumula recursos i genera nova centralitat i dependències en multitud de sectors econòmics en contrast amb la deslocalització de la producció de milers d'empreses occidentals; millores impensables en la capacitat de comunicació i la interrelació cultural a escala global però acumulació de desesperació i ressentiment dels qui se senten perdedors de la globalització (les zones desindustrialitzades d'Occident, el món musulmà, antigues potències) davant el que consideren com a uniformització cultural, marginació política i superioritat moral.

Els descomunals atemptats d'Al-Qaeda al cor dels EUA l'11 de setembre de 2001 són el primer senyal que la globalització també és qüestionada i que, com a mínim, no estarà exempta de tensions. Lluny de llegir correctament aquest senyal, la guerra portada en resposta pels americans a l'Irak i l'Afganistan no tanca sinó que encara obre més la ferida i després del miratge de la Primavera Àrab (2010-2012), ja a la segona dècada del segle, la desestabilització de tot l'Orient Mitjà (portada al paroxisme per l'ISIS) es converteix en el primer gran factor que fa trontollar la globalització. El segon factor, encara més important, és evidentment la gran crisi primer econòmica, després social i finalment política de 2008-2014. Una crisi que esmena la plana als fonaments neoliberals de la globalització i debilita sobretot Occident. Tanmateix, malgrat algunes proclames retòriques sobre la necessitat de *refundar el capitalisme* i l'immens trasbals que

provoca la crisi, els països occidentals capdavanter i les grans institucions mundials no surten del seu marc a l'hora d'interpretar els problemes i buscar les solucions.

Finalment serà la pandèmia de la Covid-19 (2020-2022) concatenada amb la guerra d'Ucraïna iniciada per Rússia al febrer de 2022 les que faran, per la via dels fets, aparèixer els primers grans símptomes que la globalització nascuda de la fi de la guerra freda està esgotada. L'evidència de l'extremada dependència industrial, i fins i tot tecnològica i/o científica en alguns camps, del sud-est asiàtic i la Xina, i la crisi de les cadenes de subministrament comencen a fer virar la centralitat econòmica de l'eficàcia i les taxes de beneficis a la seguretat en la disponibilitat de bens i serveis i de l'expansió comercial continuada a la protecció duanera. Alhora el caràcter de superpotència de la Xina, igualant en moltes variables als EUA després d'anys d'alt creixement i d'acumulació de recursos, és ja un fet i la geopolítica sembla tornar a configurar dos grans pols al voltant dels quals s'organitzen les relacions internacionals: els BRICS (ampliats recentment amb altres països de talla mitjana del que s'anomena el *sud global*) sota el lideratge del gegant asiàtic i els països OCDE seguint la locomotora nord-americana (inclòs el terreny militar amb el renovat protagonisme de la OTAN i de les aliances del Pacífic). En darrer lloc, com a tercer gran símptoma, destaca el canvi de paradigma polític: la democràcia pluralista occidental deixa de ser la referència cap a on orientar canvis en els sistemes polítics dels països per veure's contestada per l'atractiu creixent de les propostes autoritàries antimodernes, fins i tot entre la ciutadania de molts estats occidentals.

Europa i la UE encaren aquest nou escenari de desglobalització parcial amb dues guerres a les seves portes (la guerra d'Ucraïna amb una participació indirecta molt rellevant i una nova guerra entre Israel i part de Palestina on el rol europeu és molt més confús), el creixent paper de les forces polítiques *nativistes* i/o autoritàries (al front dels governs d'Itàlia i Hongria entre d'altres i marcant el pas de molts debats polítics, singularment els de les dretes) i la corba descendent del seu pes demogràfic a nivell mundial però havent superat la sortida de la Gran Bretanya de la Unió i la crisi de la pandèmia/guerra d'Ucraïna amb la seva unitat enfortida i amb nous instruments de governança molt poderosos a nivell polític i econòmic (programa de vacunació únic, mutualització del deute, política energètica comuna, etc.). Aquesta nova fortalesa de la UE sorgida de la voluntat dels estats, amb el suport de la majoria de la ciutadania i dels agents econòmics i socials, davant de situacions d'excepció li permet pensar en ser un autèntic actor global i sobretot afrontar una nova ampliació cap a l'Est que la doti de més gruix i consolidi l'estabilitat del continent. El camí cap a l'Europa federal sembla endegat.

En aquest context, el paper d'Espanya ha anat guanyant protagonisme en el sí de la UE i a nivell mundial a mesura que el govern socialista consolidava el seu recorregut i podia desplegar la seva aposta europeïsta. L'Espanya governada des de 2011 pel PP de Rajoy, resignada i seguidora acrítica dels mandats conservadors, era assenyalada com un dels PIGS, els països culpables de la crisi de 2008 que havien de pagar-ne el preu més alt. Aquest complex feia d'Espanya un país sense personalitat pròpia ni full de ruta en política europea i internacional.

En contrast, l'arribada al govern d'Espanya dels socialistes el 2018 obre una nova etapa de voluntat de participació, d'idees clares i de saber fer en política exterior. Amb el propi president Pedro Sánchez al capdavant, secundat molt especialment per Josep Borrell (primer ministre d'afers exteriors espanyol i després alt comissionat de la pròpia UE), Espanya aposta per ocupar el lloc que li correspon a la Unió, especialment després de la sortida del Regne Unit, liderant les respostes europees innovadores a les crisis de la pandèmia i la guerra d'Ucraïna, entre les que

destaquen els fons europeus Next Generation de recuperació i resiliència i el model de l'*excepció ibèrica* en la lluita contra la pujada del preu de l'electricitat. El resultat de les eleccions europees de 2019 que dona al socialisme espanyol el caràcter de subgrup S&D més gran de l'eurocambra li permet obtenir la presidència del grup i reforçar així la seva capacitat d'incidència mentre l'horitzó de la Presidència de la UE al segon semestre de 2023 li dona la legitimitat per assumir el lideratge proactiu i compartit que vol exercir a Europa i en l'escena internacional (amb el Mediterrani i Llatinoamèrica com a prioritats).

L'actuació del govern socialista espanyol en el context de la UE aquests últims anys és un clar exemple de com es poden compaginar la defensa dels drets i els interessos del país amb la lleialtat i la solidaritat en el procés de construcció europea, tant des dels estats com des de les institucions europees.

1.2 Un nou marc després de la pandèmia

En els últims anys hem pogut constatar de forma molt clara les diferències entre el model polític i econòmic neoliberal i el model progressista. Durant la gran crisi econòmica i social de 2008-2014, una crisi provocada pels excessos neoliberals de desregulació, privatitzacions, endeutament incontrolat i minimització dels poders públics, vàrem conèixer els efectes de l'aplicació del primer model a escala europea i espanyola. Les seves receptes imposades d'austeritat, pujades indiscriminades d'impostos, insolidaritat i desmantellament dels serveis públics no van fer sinó agreujar la crisi ficant-nos en una espiral d'empobriment, desigualtat, desafecció i crispació social que va portar la UE al llinar del descrèdit amb la posada en qüestió de l'euro i del trencament intern amb la divisió nord/sud i el Brexit. Afortunadament, a partir del 2015, després del desastre de la intervenció financera de Grècia, el Banc Central Europeu va decidir virar el rumb i va instaurar una política monetària expansiva de compra d'actius i d'última garantia que juntament amb una baixada acusada del preu internacional del petroli van assentar les bases d'una recuperació econòmica a tota Europa i també a Espanya. Una recuperació econòmica que malgrat tot va ser lenta perquè fins al 2018 no es van retrobar els indicadors principals de 10 anys abans.

L'altra cara de la moneda ha quedat sortosament palesa arran de la crisi 2020-2022 nascuda de la concatenació de la pandèmia de Covid-19 i la guerra arran de la invasió russa d'Ucraïna. Una crisi sobtada i aguda que, a més de forçar l'aturada abrupta i gairebé general de l'economia europea en la fase de la pandèmia i de generar una inflació severa d'un alt impacte sobre el poder adquisitiu de les famílies i les empreses en la fase de la guerra, ha comportat un allau de milions de refugiats i ha posat de manifest molts dèficits i dependències estructurals de la UE. Dependències en matèria de ciència aplicada, de subministrament d'energia, de capacitat militar i sobretot de producció industrial en sectors sensibles com els semiconductors o les bateries elèctriques. Però davant aquests reptes ingents, immediats per a la majoria de la ciutadania i determinants per al futur col·lectiu d'Espanya i Europa, aquesta vegada les polítiques desplegades han estat les del model progressista. La resposta de la UE a la crisi de la pandèmia i la guerra d'Ucraïna s'han caracteritzat per la rapidesa, la cooperació i la solidaritat, la voluntat d'intervenció pública i la visió estratègica a mig termini.

Pivotant de nou sobre els valors fundacionals de la Unió, la democràcia i l'Estat del Benestar (amb el sistema públic de salut al capdavant), els governs europeus han consensuat els tancaments interiors i exteriors de fronteres anti-covid, el programa de compra massiva i coordinada de

vacunes, el suport pressupostari i militar a Ucraïna, l'aprovisionament alternatiu de tot el petroli i gas necessaris i sobretot l'emissió de deute europeu mancomanat que ha permès finançar un vastíssim fons d'ajuts econòmics a la recuperació post pandèmia, a la lluita contra la inflació i a la posta en marxa de mesures de transformació estructural i resiliència davant futures crisis. Transició ecològica i autonomia energètica, reindustrialització, creixement del sistema europeu de R+D, digitalització i reorganització de les capacitats diplomàtiques i militars són els objectius finals de la UE amb aquestes mesures. Unes mesures d'èxit que han contribuït decisivament a una recuperació més ràpida de la crisi (tot i que avui la paràlisi de la guerra d'Ucraïna impossibilita encara l'estabilització dels fluxos de productes estratègics com el petroli, els cereals i els fertilitzants i per tant el control de la inflació, malgrat les polítiques monetàries restrictives en marxa) i que han permès desplegar l'escut social imprescindible per donar una resposta justa a la crisi.

L'experiència més que positiva de l'aplicació del model progressista a l'última gran crisi ha deixat un nou marc polític després de la pandèmia, en paral·lel a l'abandonament progressiu de l'era de la globalització neoliberal. Aquest marc polític és el de la revalorització del paper de l'Estat, de la regulació i la intervenció des dels governs, del caràcter essencial dels serveis públics. La immensa majoria dels experts, dels agents socials i de la ciutadania pensen que l'Estat i els poders públics han estat encertats i decisius en la resposta (els negacionistes i els ultraliberals presents en el debat públic al principi de la crisi han acabat sucumbint sota el pes dels fets) i la percepció generalitzada és que el desprestigi a priori d'allò públic ha quedat enrere.

Tanmateix, aquest nou marc coherent amb les polítiques progressistes i portat pel seu èxit fàctic no està garantint de forma generalitzada, ni en termes electorals ni sociològics, l'èxit dels partits progressistes. Els valors progressistes associats a la redistribució, a la igualtat i a la integració i sobretot, com dèiem més amunt, a la democràcia pluralista no tenen tendència a ampliar-se i consolidar-se entre la ciutadania sinó que el reconeixement del paper de l'estat en la vida pública sembla orientar-se en molts sectors cap als valors de la seguretat, el control i l'autoritat.

Aquesta situació s'explica perquè les tendències de fons i els grans desafiaments de l'era de la globalització persisteixen i continuen marcant el terreny polític en el que vivim. Si la crisi de 2008-2014 comporta la reaparició al primer pla de totes les propostes polítiques de replegament comunitari identitari (nacionalismes, populismes, feixismes, ultraconservadorismes tradicionalistes o integrismes religiosos en diferents graus, combinacions i variants) davant el descrèdit de les propostes neoliberals causants dels problemes i incapaces de fornir les solucions i davant el desprestigi de l'alternativa progressista, en particular del socialisme democràtic, precisament per les seves connivències amb el neoliberalisme durant la globalització, el canvi radical en la forma d'abordar la crisi 2020-2022 desplegant de nou amb convicció i èxit propostes socialdemòcrates i federalistes recolzades en el lideratge d'allò públic posa altra vegada en evidència els plantejaments neoliberals, però no aconsegueix desprestigiar el comunitarisme identitari perquè les propostes progressistes no apareixen i no es perceben encara com a prou madures i potents per fer front als grans desafiaments (emergència climàtica, desigualtat(s) i transició digital) heretats de la globalització en els que encara vivim. Aquest és doncs el següent pas que han de donar les propostes socialdemòcrates.

1.3 Tendències i desafiaments

Patrons demogràfics i models socials i laborals

Malgrat els experts consideren que el *peak birth* (l'any del màxim naixement de persones a la història de la humanitat) ja es va donar el 1990 i que la població global de la terra ja només creix per raons vegetatives i per l'augment de l'esperança de vida (arribarà a un màxim de 10.500 milions d'habitants a la segona part d'aquest segle per després començar a disminuir) i malgrat totes les prediccions *malthusianes* de desastres i col·lapses per superpoblació des del segle XIX han resultat equivocades, els desequilibris poblacionals a nivell mundial entre un nord ric envellit i un sud pobre encara molt jove continuen representant una font de grans contrastos i inquietuds.

La longevitat de les nostres societats fruit de molts anys de millores en salut i benestar és un fet molt positiu que comporta noves i bones oportunitats individuals i col·lectives (entre d'altres la creixent *silver economy*) però que també comporta el seu envelliment, el que tensa el mercat laboral i els serveis públics però sobretot afecta la percepció general del futur i el balanç entre dinamisme i immobilisme davant els riscos i canvis.

Les migracions, empeses tant per l'atracció del nord com a lloc per aconseguir un futur millor per a les vides pròpies i les de les seves famílies de moltes persones com pels desastres causats per la guerra i la violència o per fenòmens naturals, i d'altra banda inherents a la història de la humanitat, són alhora una necessitat evident per compensar l'envelliment d'aquestes societats però també un repte ingent, de vegades ben resolt i de vegades no, en termes de garantia de la cohesió social i d'integració cultural i política. El racisme i la xenofòbia, sempre latents i sovint explícits entre bona part de les persones, són el símptoma de llarg camí que queda per encertar en l'abordatge d'aquest repte.

Pel que fa als models socials i laborals vigents, en un món que molts sociòlegs divideixen entre nòmades cosmopolites i sedentaris nacionals (en proporcions encara molt diferents tanmateix), destaquen tres tendències. En primer lloc, la consolidació de la diversitat local en front de l'homogeneïtat global. Diversitat local de formes familiars i d'hàbits i preferències de vida (culturals, sexuals, alimentàries...), però alhora patrons i models homologables en un imaginari cultural global cada cop més compartit. En segon lloc, la continuada acceleració de la concentració urbana a totes les escales, des del despoblament rural i la baixa densitat de moltes parts de territori fins el creixement de totes les ciutats mitjanes i l'explosió de les megaciutats. La geografia del present s'entén sobretot com un vasta xarxa d'àrees metropolitanes. En tercer lloc, les transformacions del món del treball causades per les polítiques de reducció de jornada i de protecció de salaris i rendes, per l'aparició arran de la pandèmia de les condicions tècniques per a l'extensió massiva del teletreball i el desenvolupament de l'anomenat treball de plataforma però sobretot per la creixent automatització de les tasques en base a la robotització i a la IA. En aquest terreny, sembla que la dignitat del treball torna a tenir possibilitats de guanyar la partida a la generalització de la precarietat laboral (minijobs, falsos autònoms, treball submergit, rotacions extremes...).

Tanmateix, el moviment social de més abast i profunditat en el que està immers el món occidental és sense dubte el de la lluita per la igualtat plena i efectiva entre dones i homes que impulsa el feminisme. Tant en el camp teòric dels valors i el relat com en el de les mobilitzacions i el

compromís individual i sobre tot en els dels canvis reals, el moviment està essent imparable malgrat les dificultats (inèrcies seculars) i l'oposició (defensors del model del passat) són formidables. De ben segur queda molt camí encara per assolir totes les fites que permetran afirmar que el patriarcat ha quedat enrere (molt especialment la del repartiment equitatiu de les cures i el treball domèstic o reproductiu) i molts moments de patiment absurd (singularment per la resistència violenta de molts homes, massa dels quals acaben comenten intolerables assassinats masclistes de dones), però els avenços per a les dones (contra el sexisme, en favor del control de les seves vides, en l'accés al poder polític i a moltes parcel·les abans vetades de l'activitat laboral i social, en la seva visibilitat) són inqüestionables. Un avenços que donen les energies per portar aquesta gran lluita col·lectiva, per a les dones i per als homes, fins al final, és a dir fins la consecució d'una societat més igualitària i justa per tothom gràcies al seu èxit.

Grans desafiaments globals: Emergència Climàtica, Desigualtat(s) i Digitalització

L'era de la globalització de matriu neoliberal, de la mà de l'augment exponencial de la producció i de la mobilitat i la connectivitat (incloses les telecomunicacions, grans consumidores d'energia), mina definitivament la sostenibilitat ambiental del planeta ja molt precària, després de molts decennis de sobreexplotació i d'ús massiu d'energies fòssils des de l'inici de la modernitat. Som en una crisi mediambiental d'enormes proporcions que avui està ja en fase d'emergència amb alteracions perceptibles del clima (i per a molts científics amb risc de caos climàtic si es supera un determinat punt de no-retorn en el grau d'escalfament de la temperatura mitjana del planeta) i afectacions per tant a tots els éssers vius que compartim el nostre planeta. La fràgil situació dels mars (amb el problema dels micro-plàstics al capdavant) i de molts ecosistemes únics, la dràstica disminució de la biodiversitat, les catàstrofes naturals extremes, la contaminació de l'aire, l'escassetat d'aigua dolça o la saturació dels residus són alguns dels problemes mundials ingents associats a aquesta crisi mediambiental.

Aquest desafiament planetari, que molts estats intenten abordar seguint el marc de l'Acord de Paris de 2015 impulsat per les NNUU (els esforços dels països de la UE són notables i fins i tot la Xina ha endegat un pla d'electrificació complerta de la seva flota de vehicles) però que a dia d'avui no sembla encarat en la seva resolució, comporta una angoixa difusa entre la població que porta a plantejaments i actituds de tot ordre, des del negacionisme teòric fins a les tesis de decreixement radical passant per la passivitat del curt termini o la impotència, i la consciència, que vol ser majoritària, de la implicació social i política. La absoluta centralitat política d'una transició ecològica justa, basada en el realisme, però portadora d'esperança i que aplegui grans majories socials, sembla una prioritat inexcusable.

La(es) desigualtat(s) és l'altre gran desafiament que la globalització emmarcada pel neoliberalisme no només no ha resolt en molts aspectes sinó que ha agreujat. Desigualtat entre països en termes econòmics (espoli de recursos, dependència financera i per tant econòmica, divergència immensa de rendes), que ja no és entre el *Nord i el Sud* tradicionals perquè la Xina i altres països com els estats petrolers són tant o més rics que els països OCDE, i en termes polítics (l'arquitectura de relacions internacionals no ha estat mai i no és encara igualitària). Desigualtat entre la ciutadania dels països: desigualtat estructural entre dones i homes (en seguretat, recursos i visibilitat); desigualtat en l'accés a les rendes i al treball digne i per tant a molts bens i serveis fins i tot bàsics en determinades franges de població o territoris; desigualtat en el reconeixement i les oportunitats de col·lectius discriminats com el de les persones racialitzades, l'LGTBI+ o les

persones amb discapacitat (portada massa sovint a extrems de menyspreu explícit i odi); desigualtat en la mateixa condició de ciutadania com per a la majoria de persones procedents de la immigració; desigualtat en l'accés als serveis públics o al món digital.

La desigualtat, a més d'injusta i injustificable (els temps de la resignació en base a cosmovisions religioses, filosòfiques o polítiques haurien d'haver passat), és un element de profunda frustració perquè mina les expectatives de futur que les persones tenen en les seves vides, les de les seves famílies o les de la seva comunitat i per tant és també el principal dissolvent de la cohesió social a qualsevol nivell. La percepció de desigualtat enverina les relacions i trenca la voluntat de participació compartida en qualsevol projecte obrint la porta a les nocives dinàmiques de confrontació i imposició. Combatre amb tots els mitjans la desigualtat és sense dubte un imperatiu moral i polític.

La digitalització és un desafiament inherent a la globalització, alhora una de les seves condicions de possibilitat i un dels seus exponents. La digitalització, basada en la revolució tecnològica dels ordinadors, internet, els telèfons mòbils, la robotització, les xarxes socials i, fins avui, els algorismes i la intel·ligència artificial (IA), ens porta informació, comunicació i coneixement immediats (és a dir instantanis i quasi sense intermediació) i potencialment inesgotables i durables. Alhora fa possible la desmaterialització de molts continguts, la superació de la distància en molts més camps i l'asincronia. El seu impacte està present en gairebé tots els àmbits de les nostres vides (producció i treball, lleure, relacions personals, comerç, provisió de serveis i no diguem la guerra) i configura un món virtual que desdobra el món real. Les empreses multinacionals vinculades a la digitalització lideren l'economia mundial i han demostrat una capacitat molt gran per quedar-se al marge de les normes i per esdevenir vehicle d'ingerències greus.

Les fortaleeses de la digitalització són moltes, molt grans i ja molt conegudes (universalització, disseminació, productivitat, participació interactiva, visibilitat), i les seves debilitats, de vegades contradictòries, també (massificació i homogeneïtzació i alhora segmentació i fragmentació, sobreexposició pública i alhora aïllament, superficialitat). Però el que sobretot inquieta de la digitalització són dos aspectes: la seva capacitat disruptiva en camps molt sensibles com l'organització del treball, la manipulació informativa i la privacitat personal i l'acceleració dels ritmes i dels canvis vitals que provoca. Anar, com a societat, per davant de la digitalització, com de totes les innovacions, és gairebé impossible, però s'ha de poder seguir de prop i intervenir-hi com en totes les altres qüestions humanes: el món virtual no és un món paral·lel al real sinó la seva extensió.

Desafiaments polítics: Extrema dreta i Retrocés de la democràcia

Com hem dit més amunt, l'era de la globalització va incubar les causes del retorn al primer pla d'una extrema dreta que, juntament amb la resta dels comunitarismes identitaris, durant la llarga i profunda crisi de 2008-2014 va poder agafar protagonisme i prendre volada i que encara avui ocupa un gran espai polític arreu. Aquest espai, sobre la base del tradicionalisme i l'ultrancionalisme, amalgama autoritarisme antigualitari, negacionisme climàtic (també científic durant la pandèmia), antifeminisme furibund i molta xenofòbia (contra els estrangers en general, contra els immigrants en particular o centrada en la islamofòbia o l'antisemitisme). En canvi pel que fa a les propostes econòmiques oscil·la entre el proteccionisme d'arrel autàrquica o

l'ultraliberalisme manllevat dels seus adversaris globalitzadors. Respostes, en definitiva, radicals i primàries, que tenen molt més recorregut si davant no troben alternatives sòlides capaces d'explicar i abordar amb èxit els grans desafiaments que inquieten al conjunt de la ciutadania.

Una extrema dreta que no només es construeix contra el neoliberalisme i el socialisme democràtic sinó molt especialment, en el que denomina *guerra cultural*, contra altres espais del comunitarisme identitari, en particular contra l'esquerra identitària defensora de les posicions que es coneixen com a *woke* (*desvetllat* en anglès i que defensa l'empoderament de grups històricament marginats emfatitzant la seva identitat dissident). I un espai que, a més de contaminar posicions d'extrema esquerra (com veiem avui a Alemanya o com en el cas dels corrents anomenats *rojipardos* que barregen marxisme obrerista amb ultranacionalisme), ha contaminat també molts sectors de la dreta conservadora tradicional i ha aconseguit marcar bona part dels debats polítics i culturals de les nostres societats en el marc de les dues crisis.

En realitat, l'extrema dreta i tots els comunitarismes identitaris (els del segle XIX, els de després del crack del 1929 i els de la nostra època) no aborden les causes profundes de les crisis, sinó que només busquen culpables i proposen solucions simplistes i màgiques que, per inviàbles o nocives, al final només beneficien l'estatu quo que diuen combatre. Tot plegat, al preu d'augmentar la tensió política i social (semblant la cultura de l'odi i promovent mesures discriminatòries) a nivells que posen en risc la convivència quotidiana i el funcionament institucional i que creen molta divisió. Una tensió i una crispació de les que de fet acaben vivint.

Però la ferida que han causat a la nostra democràcia moderna és considerable. Una democràcia que no només l'hem de veure com un sistema, una metodologia formal destinada a determinar la representativitat política dels partits o les ideologies per assignar les responsabilitats al front de les institucions sinó com sobretot, partint del seu fonament en el sufragi universal, la font de la garantia dels drets per a tothom, el marc de la unió de la societat en base a l'expressió lliure de la diversitat i la voluntat del pacte entre diferents, i el símbol de la redistribució igualitària del poder. I són aquestes bases de la democràcia, més que la seva forma (per això accepta nominalment les regles del joc), les que ataca l'extrema dreta al capdavant del comunitarisme identitari.

Un atac frontal de l'extrema dreta que a més es dona en el context d'una profunda fragmentació de les societats en que vivim, fruit dels impactes de les dues crisis quasi consecutives que hem patit i en alguna mesura encara patim. Aquesta fragmentació, retroalimentada per l'anomenat *efecte bombolla*, es dona en termes ideològics (pluripartidisme consolidat i multiplicitat d'adscripcions), socioeconòmics (dispersió de rendes...), sociològics (relacions personals "líquides", individualisme...), culturals (migracions, estils de vida i alimentació, religions, *tribus*...) o territorials (capitals/zones despoblades, centre urbà/perifèries). La fragmentació dificulta molt l'acord i la formació de majories socials i polítiques, el que comporta un doble efecte contradictori: d'una banda alentiment i debilitat en la vida institucional i per tant paràlisi en el desenvolupament econòmic i el progrés social; però de l'altre, desconexió institucional d'una realitat molt complexa que avança pel seu compte en múltiples direccions.

La preocupació pel risc de retrocés de la democràcia no ha de ser doncs només retòrica perquè afecta el seu caràcter d'expressió de l'estat de dret, de compromís col·lectiu i de projecte emancipador.

2. El paper i el missatge de la socialdemocràcia

2.1 Fites, oportunitats i reptes

És cert que enfrontem un context de grans desafiaments. És igualment cert que la crisi actual ha desestabilitzat les nostres vides de maneres tan fonamentals que ha obert una oportunitat per qüestionar consensos europeus (i per extensió globals) sobre principis i prioritats polítiques que semblaven inamovibles i que van condicionar fèrrriament les receptes deficientes de la darrera crisi. En aquest sentit, el present és un moment singular d'inflexió en el qual es problematitza el "sentit comú" (neoliberal) que dona forma al joc polític. Un sentit comú que ha imposat en l'àmbit públic la submissió als fluxos de capital, el marc de la *governança*, l'equilibri per via de retallades, l'austeritat social, la competició internacional per l'atracció de capital, etc. La gran infraestructura neoliberal, que durant dècades ha impregnat el teixit social per legitimar unes prioritats contràries als interessos de la majoria social, mostra per primera vegada senyals claus d'esgotament.

Més enllà de les circumstàncies específiques de la crisi actual que han afavorit un qüestionament de l'hegemonia neoliberal, cal posar en valor el paper clau que ha jugat una socialdemocràcia rearmada i valenta, des de Bernie Sanders als Estats Units a Jacinda Ardern a Nova Zelanda, en concertació amb altres forces d'esquerres que han aprofitat l'oportunitat que ofereixen les crisis per a la innovació. En aquest sentit, cal remarcar especialment els esforços i èxits estratègics del socialisme espanyol, encapçalat per Pedro Sánchez com a líder internacional, en aquest esforç per obrir una finestra a noves perspectives. En aquest procés, el pes d'Espanya com una força progressista arreu del món és un motiu d'orgull i reivindicació per als i les patriotes reals, els que ens mou una aspiració d'emancipació i igualtat, enfront els patriotes que instrumentalitzen el nacionalisme per frenar l'avenç de noves perspectives polítiques. Des de l'evacuació d'Afganistan fins al suport a Ucraïna, des del lideratge de la solució ibèrica que salvaguarda les famílies més vulnerables fins les dades macroeconòmiques i d'ocupació que desmenteixen mes rere mes el catastrofisme de la dreta, la convulsió mundial que hem enfrontat ha estat també un escenari propici per a fites històriques que demostren la vitalitat del nostre projecte a nivell nacional i internacional.

Alhora, aquests avenços són només unes primeres passes en un procés de canvi que es mesurarà en dècades. El repte actual, per tant, transcendeix la gestió de crisis específiques i suposa una responsabilitat de gran calat vers un futur en el mig i llarg termini on el projecte socialdemòcrata sigui més fort, tingui més eines i més suport social. Aquesta responsabilitat és enorme per dues raons: primer, perquè cimentar aquesta aspiració passa per la necessitat urgent de posar les bases en el curt termini, és a dir, articular respostes valentes al gran repte interconnectat que suposa atacar la desigualtat, el canvi climàtic i l'atròfia demogràfica. El canvi serà un procés llarg, però cal començar-hi urgentment atès el context crític que afrontem. Segon, perquè els punts d'inflexió són oportunitats que no només podem aprofitar nosaltres. L'ascens continuat de l'extrema dreta, que ha desmentit els qui diagnosticaven que era el producte d'una conjuntura específica o que cauria com a resultat de la millora de les condicions materials de la població, suposa l'amenaça més gran: el risc que el debilitament del consens neoliberal obri la porta a la legitimació de visions excloents i autoritàries en el futur. Ambdós factors són en realitat dues cares d'una mateixa moneda: el poder social i institucional que tenim avui dia com a socialdemòcrates per posar en marxa respostes a la desigualtat, el canvi climàtic i els problemes demogràfics i migratoris són

l'oportunitat que tenim (potser la darrera) per desarmar els arguments d'una extrema dreta imparable.

Diversos factors emmarquen aquest gran repte del segle XXI. Primer, fem front a la disjuntiva entre l'escala d'institucions i polítiques nacionals i la dimensió global dels processos actuals més determinants. Mentre que el projecte neoliberal és congruent i deriva de les lògiques desterritorialitzades del capitalisme financer, el projecte socialdemòcrata es fonamenta en la legitimitat d'institucions públiques que avui dia encara estan essencialment ancorades en territoris i marcs legals nacionals, malgrat el desenvolupament significatiu de la UE.

Segon, econòmicament assistim en l'actualitat a una nova fase de revolució tecnològica, caracteritzada per la multiplicació de la capacitat computacional i el desenvolupament de la intel·ligència artificial com a producte de masses, que està sent més accelerada que les anteriors revolucions industrials i tecnològiques. Mentre que durant la nostra història recent l'Estat ha estat el principal impulsor de les grans innovacions tecnològiques perquè aquestes requerien un risc i un finançament difícilment assumible per altres actors (per exemple, el cas de internet), avui dia la capacitat creativa està tan democratitzada i descentralitzada que facilita un gran desenvolupament alhora que també planteja riscos, desigualtats i desregulació.

Un tercer factor que emmarca el nostre context és que, encara que la socialdemocràcia continua sent una de les principals forces polítiques a Espanya i Europa i té capacitat per reposicionar-se com una ideologia hegemònica, la nostra força és relativa. En anys recents hem vist com partits socialdemòcrates amb gran capacitat i tradició poden desaparèixer amb gran velocitat (per exemple, França, Itàlia i Grècia). Fins i tot en els millors casos, la socialdemocràcia europea queda lluny de representar les amples majories que van caracteritzar-nos entre els anys 50 i 70. Recuperar la base social és una tasca fonamental per poder aprofitar l'oportunitat històrica que s'obre avui. En aquest sentit, es fa urgent una revitalització que aconsegueixi generar confiança en els dos principals segments polítics en els quals s'ha dissolt la base socialdemòcrata tradicional: l'abstenció (particularment en el cas de les classes populars) i el suport a projectes alternatius d'esquerra que han guanyat pes arreu, proposant demandes legítimes que han de ser integrades en una visió més àmplia.

Enfront aquests reptes, la UE serà fonamental per a la recalibració del projecte socialdemòcrata. Ja s'ha discutit com arran de la pandèmia de Covid-19 i, més recentment, l'esclat de la guerra a Ucraïna, la UE ha esdevingut un espai institucional on el lideratge socialdemòcrata i la política pública ambiciosa han trobat espai per a la innovació, com ara l'emissió de bons de deute europeu o la vinculació dels fons Next Generation a la sostenibilitat energètica. Eixamplar i explotar les capacitats polítiques d'una utopia institucional que des del Tractat de Maastricht ha generat tanta desconfiança per alguns i tantes decepcions per altres, però també tanta esperança, és urgent per abordar el repte històric que tenim per endavant amb suficient múscul institucional. En aquest context de debilitament del consens neoliberal, la UE es presenta com la gran oportunitat que tenim per a la construcció d'un futur socialdemòcrata capaç de reorientar forces globals que operen mes enllà del poder democràtic: una Unió que ha de ser més forta, més democràtica, més estratègica, més cohesionada i més socialista.

En resum, tot i la prevalença i agudització dels esmentats reptes globals, el desenvolupament de l'actual cicle de crisi ofereix una finestra per a una sortida més social i igualitària gràcies a les

circumstàncies actuals i els esforços concertats de les forces d'esquerres. La crisi del període actual, per tant, és un escenari on el sentit comú neoliberal ha tocat el seu punt de major fragilitat, i on la batalla per l'hegemonia està oberta per a que els principis de la igualtat, la llibertat i la fraternitat recuperin l'espai perdut. Vivim, en aquest sentit, un període d'esperança i de gran responsabilitat perquè estem cridats a aprofitar una oportunitat per reformular el debat polític que no s'ha presentat des de l'ascens del neoliberalisme els anys 80. Hem fet el primer pas, i ara toca dissenyar una estratègia ambiciosa per fer-ne els següents.

2.2 Claus per avançar

De l'agregació de polítiques públiques a la construcció del *demos* col·lectiu: una alternativa democràtica a la fragmentació, a l'individualisme i al comunitarisme identitari

Com s'ha discutit abans, els grans reptes que enfrontem en aquest moment històric estan tots apuntalats per una problemàtica més àmplia que és la degradació de la democràcia a nivell global. Avui dia, la majoria del territori del planeta el constitueixen règims no democràtics, i en moltes de les democràcies més antigues es donen senyals preocupants de l'anomenat *backsliding* autoritari. La cronologia d'aquestes tendències no és casual. Les lògiques socials de mercantilització, atomització i desterritorialització (generalment agrupades sota el concepte de neoliberalisme), que han impregnat durant dècades des de la forma que fem política a la forma que vivim i pensem són completament congruents amb la degradació de la vida democràtica: la concepció de la pròpia persona com a mercaderia (per exemple, la legitimació de la prostitució que nosaltres rebutgem), l'atomització i la incapacitat per obrar en termes solidaris, la normalització de la precarietat, la consagració de la competitivitat i l'estigmatització dels serveis socials, etc. El neoliberalisme és un projecte social que menysprea la noció del compromís col·lectiu i rebutja la necessitat de dialogar i actuar col·lectivament. Alhora, en contrast amb el liberalisme tradicional, els corrents de pensament neoliberals han legitimat la intervenció de l'Estat com a agent de suport al sector privat, prioritzant protegir els fluxos de bens i capitals fins i tot a través de la guerra. Aquesta tendència paradoxalment il·liberal legitima i promou una relació autoritària entre institucions i ciutadans. Un exemple paradigmàtic és la cultura política americana, que es caracteritza per un voluntarisme al·lèrgic a tota intervenció estatal de caire social, i alhora expressa un suport incondicional pel desplegament cada cop més militaritzat de les forces de seguretat públiques i privades, amb especial èmfasi en la securització de les poblacions en situació de pobresa. Per contra, el projecte socialdemòcrata és intrínsecament col·lectiu i per tant democràtic en el sentit més ample, incompatible amb les lògiques neoliberals que són hegemòniques en el nostre entorn.

No obstant, tenim molts exemples recents de projectes d'esquerra que han intentat adaptar-se a aquestes dinàmiques fragmentadores, combinant un respecte tàcit pels principis neoliberals amb la idea que era possible legitimar polítiques públiques d'esquerres per criteris d'eficiència o productivitat. La Tercera Via al Regne Unit, per exemple, va fer passes molt importants en el sentit de democratitzar l'accés a l'educació i de reduir la ràtio de pobresa. Però, en minimitzar la importància de basar les polítiques d'esquerres en un consens social entorn la igualtat i la solidaritat, va accelerar la dissolució dels valors democràtics i del teixit cívic en una societat cada cop més segmentada per classes. Els efectes es van fer visibles a partir de la crisi de 2008-2014, que ha donat ales a la versió més autoritària i insolidària del conservadorisme britànic. Altres casos com Alemanya, els Estats Units, etc. mostren l'error d'intentar fer polítiques d'esquerra

sense qüestionar l'estatus quo neoliberal i la degradació de la cultura democràtica que implica. Ben al contrari, per construir el projecte socialdemòcrata cal raspallar a contrapel les tendències socials de la nostra història recent.

Tot i l'evident desgast del sentit comú neoliberal, una crisi no és suficient per desmuntar dècades de treball material i discursiu que ha sedimentat la mentalitat política present. Aquesta és una de les principals diferències entre la nostra visió com a socialdemòcrates i la perspectiva marxista tradicional: comprendre que fins i tot les transformacions més dramàtiques en les estructures econòmiques i les condicions de vida no són suficients per mudar les idees o les predisposicions humanes. Aquest punt es veu reflectit, per exemple, en la lluita contra el masclisme, que ha estat i continua sent una de les nostres grans banderes precisament perquè ha perdurat com una ideologia opressiva que s'adapta als temps i als nous patrons socials malgrat el creixent nivell educatiu i el desenvolupament econòmic.

Per tant, dir que cal treballar a contrapel vol dir que no podem confiar deixant-nos portar per una corrent que en aquest moment ens és favorable. Més concretament, en el moment present vol dir deconstruir activament el tòpic que denigra el col·lectiu i que relativitza la democràcia, i posar les primeres pedres per a la construcció d'un nou sentit comú: una nova forma política, un nou *demos*. En contraposició amb la idea reductora i homogeneïtzant de *poble* a la que els populisme d'esquerra apel·len, els i les socialdemòcrates reivindiquem la idea del *demos*, que sintetitza la nostra idea de societat com un equilibri entre valoritzar la diversitat i complexitat interna que ens fa més rics, i l'assumpció que alhora aquesta complexitat requereix un exercici constant per negociar la interdependència entre ciutadans. Cal una visió de futur i alhora un compromís present i palpable, que ha de ser l'eina per fornir les bases socials sense les quals la socialdemocràcia al segle XXI no podrà consolidar-se.

Construir el *demos* socialdemòcrata al segle XXI no vol dir simplement reiterar el compromís per la igualtat i afegir-hi passivament demandes i conceptes amb popularitat que atraguin l'interès de segments específics, en una lògica d'agregació heretada de la consultoria política americana i que promou l'oposició d'interessos entre diferents grups socials. Ans al contrari, es requereix de nosaltres com a maquinària ideològica i programàtica un esforç proactiu que teixeixi la multiplicitat social en un tot coherent i engrescador. Mes enllà de fer bona política pública, garantir drets socials o crear oportunitats, el projecte socialdemòcrata no és viable a llarg termini si no es treballen les arrels socials (com evidència, per exemple, l'ascens continuat de l'extrema dreta entre les classes populars a Espanya malgrat l'exitosa política social i laboral del govern progressista). Raspallar a contrapel vol dir també revitalitzar i eixamplar les bases socials creant una determinada visió de futur.

En aquest sentit, els primers passos els han fet en molts països no les forces socialdemòcrates sinó la nova onada de moviments d'esquerra alternativa que han guanyat força des de finals dels anys 90, i que estaven en una posició adient per fer de punta de llança en el context present. Aquests projectes proposen noves demandes i formes innovadores de les quals hem d'aprendre. També hem d'aprendre de les seves limitacions: les esperances creades pel sorgiment d'aquestes noves esquerres, des del fòrum per l'alterglobalització al sorgiment més recent de forces populistes, han topat amb la realitat que les seves formes discursives i organitzatives són molt eficaces com a forces rupturistes, però limitades com a projectes polítics a llarg termini. Orfes d'una tradició intel·lectual i política consistent, apleguen versions actualitzades del populisme indigenista,

l'eurocomunisme i l'ecosocialisme en moviments que han estat freqüentment víctimes de les pròpies contradiccions, dels excessius girs conjunturals o de les lluites internes, o que han creat identitarismes extrems que impossibiliten la construcció de visions polítiques globals. Per a aquelles persones que han estat decebudes per la trajectòria recent de la socialdemocràcia i que han confiat en aquestes noves forces polítiques, hem de ser una esperança en el llarg termini que integri les seves perspectives dins una visió coherent de societat i de futur.

Per altra banda, en una direcció més preocupant avancen les noves propostes comunitaristes de l'extrema dreta, que proposen un gir regressiu per reinstaurar la homogeneïtat, la tradició i la repressió com a solucions a la fragmentació social postmoderna. Parlem de forces presents a molts països diferents però que tenen un nucli ideològic i programàtic comú que les aplega en el que és avui una onada imparabile com no s'havia vist des del període d'entreguerres. La seva directriu política és, en termes generals, el *replegament*. Replegament vers un model social que no existeix, ni pot ser viable en el segle XXI, ni és desitjable en qualsevol cas perquè fonamenta la comunitat i la solidaritat en la repressió de la diferència. El replegament és un paradigma nostàlgic, no proposa cap visió de futur i per tant és pòstum. No obstant, això no vol dir que l'extrema dreta sigui en essència inofensiva: no pot servir per abordar estructuralment els reptes que hem identificat en el context present, però pot agreujar enormement la situació actual i la fragmentació social. Encara que el seu projecte sigui irrealitzable, la seva política corrosiva pot esterilitzar altres futurs possibles.

A un nivell més fonamental, però, l'extrema dreta sí aconsegueix realitzar el seu projecte. Com apunten els sociòlegs Blühdorn i Butzlaff en el seu treball recent, l'extrema dreta pot ser entesa com una *performance* de valors comunitaristes que encobreix l'objectiu real, que és la renovació del projecte neoliberal amplificant la seva dimensió autoritària. L'extrema dreta és, des d'aquesta perspectiva, un instrument que usa l'argument de la comunitat per emparar la desigualtat i per legitimar l'atomització social que sempre ha promogut el neoliberalisme. Aquesta és la principal diferència entre la nova extrema dreta i l'antiga, que partia de premisses ideològiques feixistes contràries al lliure mercat, que avui troba els seus defensors més enèrgics en actors polítics com VOX. És per això que és més fàcil del que s'havia suposat que els partits de centre-dreta pivotin cap a posicions més extremes i aconsegueixen així aglutinar el vot extremista, com és el cas a Espanya, atès que les arrels ideològiques d'ambdues famílies són fonamentalment equivalents i radiquen en el neoconservadurisme americà. Avui dia, l'abocament de l'energia social contra l'estranger o el diferent per mantenir els propis privilegis no és menys insolidari que la competitivitat neoliberal. Cercar la comunitat "autèntica" en un món on la homogeneïtat es dissol no és menys atomitzador que l'individualisme modern. En aquest sentit, l'extrema dreta dona veu a les respostes autoritàries que el neoliberalisme requereix però que no s'atreveix (encara) a verbalitzar.

Enfront l'individualisme neoliberal, enfront la fragmentació de l'esquerra alternativa, enfront el ressorgiment dels comunitaristes, la socialdemocràcia ha de construir una visió *societària*: un projecte de futur basat en la interdependència, la solidaritat i el progrés, que respongui a la conjuntura complexa del segle XXI construint sobre els nostres principis que són universals. La construcció d'aquest *demos* ha de ser a les polítiques socialdemòcrates el que la pólvora és als projectils. Només si aprofitem l'oportunitat per fer el treball de fons tindrem l'energia i la base social per revitalitzar el projecte socialdemòcrata: sepultar el neoliberalisme, mobilitzar els nostres votants i activistes, reactivar els abstencionistes, integrar les noves generacions que han tendit cap

a altres tendències d'esquerra, consolidar el suport majoritari entre les dones que han estat el dic de contenció de l'extrema dreta. En el darrer Congrés (2019) encaràvem la necessitat de revitalitzar un projecte socialdemòcrata que, en haver assumit en general els postulats econòmics hegemònics, estava debilitat globalment enfront el conservadorisme i era incapaç d'oferir una alternativa política clara. Avui, el repte de construir el *demos* segueix sent enorme i complex, però comptem amb un context favorable i amb nous lideratges i noves idees que apunten el camí i ens donen raons per ser optimistes i posar-hi tot l'empeny.

Dels compromisos a mig-termini al *mainstreaming* de la perspectiva climàtica

En termes polítics, la crisi climàtica és una de les tres potes que defineixen el repte immediat que afrontem de manera global. En termes estratègics, articular un projecte per la transició verda és la clau de volta per reintegrar molts dels votants d'esquerra que a dia d'avui no es veuen representats pel socialisme democràtic, i per als quals un compromís ferm per la sostenibilitat és freqüentment un factor decisiu (especialment les generacions més joves i urbanes, en el cas d'Espanya).

Dins el projecte més ampli que és la construcció de la visió socialdemòcrata per al segle XXI, la sostenibilitat i el socialisme, igual que el feminisme i el socialisme, han de ser entesos i explicats com a polítiques *interdependents*. A dia d'avui, un món més just no és possible sense una perspectiva holística que compensi l'impacte del canvi climàtic sobre les condicions materials de vida de diferents poblacions, i que reverteixi el malbaratament de recursos que a mig termini els farà escassos. I a la inversa, un món més sostenible no és viable sense un compromís clar per reduir les desigualtats que expliquen el consum irresponsable i que fan possibles els privilegis dels sectors socials que es lucren i alhora s'isolen de la degradació ambiental.

Treballar el discurs en aquest sentit és fonamental perquè dona sentit a la nostra política que no és l'ecologisme, el mediambientalisme ni el decreixement, sinó la *transició verda*: una estratègia programàtica que entén que les energies renovables (particularment a regions com la península ibèrica) són una via per garantir el creixement i la prosperitat alhora que es combat les conseqüències més nocives de mudances climàtiques que ja són una realitat. La nostra posició ha de ser clara i abastant: sense prosperitat no hi pot haver redistribució, i sense un marc redistributiu no és possible alterar realment les estructures socioeconòmiques que expliquen la crisi climàtica en primer lloc. En aquest sentit, les estimacions en termes de creació de riquesa i ocupació ens donen raons per a ser optimistes (per exemple, els estudis més recents de la Comissió Europea calculen que legislar per fer del mercat europeu una economia circular podria implicar la creació directa de 700.000 llocs de treball a Europa).

Per avançar, cal superar de manera urgent dos "paranys" en els quals es veuen barrats recurrentment els objectius per a la transició verda. Primer, la dissociació entre polítiques verdes i polítiques industrials, tecnològiques, agrícoles, etc. Segon, el dislocament entre institucions democràtiques que operen en un marc a curt o mig termini per raó dels cicles electorals i una estratègia que requereix plans i compromisos a llarg termini. Ja hem vist, com ha estat el cas amb els objectius de Kyoto o de París, que els compromisos multilaterals són fràgils, fins i tot en els casos en que es consideren legalment "vinculants." En aquest sentit, la UE ja ha marcat el camí a seguir amb la vinculació dels fons Next Generation a la realització, per una banda, de projectes de foment de l'energia renovable i, per altra banda, de criteris de sostenibilitat en el desplegament

general dels fons, inspirats per la idea de fons del *Green Deal* europeu i el compromís de neutralitat climàtica per 2050. Cal avançar en aquesta línia de projectes ambiciosos de reinvençió de la nostra economia. Una altra necessitat és l'aprofundiment en l'estratègia de *mainstreaming* climàtic, hereva de la idea del *mainstreaming* de gènere, que incorpora criteris en el disseny, execució i avaluació de polítiques públiques per a que efectivament tota política pública sigui política climàtica. Polítiques holístiques d'aquest tipus, que no fixen objectius singulars sinó que creen responsabilitats a priori, i que no focalitzen aquesta responsabilitat només en governs nacionals sinó que la distribueixen de manera descentralitzada, són intel·ligents a l'hora de superar el marc a curt termini de la política democràtica. El model de *mainstreaming* europeu ha de ser transposat de manera generalitzada mes enllà de les institucions comunitàries.

Per una banda, en els sectors socials d'esquerra que han prioritzat l'ecologisme o el decreixement i que per aquesta raó no s'han sentit representats per nosaltres, hem de fer una proposta convincent sobre la necessitat de dissenyar una nova revolució industrial. Per altra banda, en els sectors socials que prioritzen la redistribució o el creixement com a incompatibles amb el compromís climàtic, hem de fer una proposta que ressalti les interdependències entre socialisme i ecologisme des de l'angle invers. En última instància, en el marc de drets i deures que és el llenguatge del *demos*, la sostenibilitat no és només una política mediambiental en el sentit estricte, sinó una política imperativa per canviar la nostra relació com a humans amb el medi ambient per tal de garantir la nostra pròpia supervivència.

De la gestió de la crisi a un nou consens per la igualtat

Ara és el moment per a una nova "era" socialdemòcrata, per construir un nou sentit comú, el pilar central del qual ha de ser una aposta honesta i sense complexos per la igualtat. És important remarcar que, tot i que el neoliberalisme com a ideologia entra avui dia en un moment d'"implosió" ateses les seves contradiccions internes, això no ha estat el resultat d'una conscienciació social. De fet, en els inicis de la crisi de 2008-2014, que és la crisi per antonomàsia del neoliberalisme, els i les ciutadanes de la gran majoria de països occidentals van donar una segona oportunitat als partits hegemònics que havien suportat i continuaven donant suport als principis econòmics que expliquen la crisi en primer lloc. Tot i que un 80% dels espanyols i espanyoles mostrava empatia amb el rupturisme del 15-M, a seguir va venir la majoria absoluta del Partit Popular el 2011. Avui dia, les receptes per a una altra gran crisi no són diferents a causa de la mobilització popular, sinó d'un consens entre els i les líders polítiques que les coses s'havien de fer de manera diferent. Això vol dir que les noves polítiques econòmiques no reflecteixen un canvi social, i que el seu èxit no necessàriament mourà consciències. Com s'ha indicat, el neoliberalisme no és només una llista de receptes econòmiques; és un sistema de valors i supòsits que ha aconseguit esdevenir dominant precisament perquè impregna tantes dimensions de la vida humana.

Per tant, es presenten en matèria econòmica dos reptes cabdals en el curt i mig termini: primer, connectar les noves polítiques públiques, les canviants condicions materials de la població i el canvi de paradigma. És a dir, *polititzar* la diferència entre les dues crisis recents com a un reflex de principis diferents, i no únicament com a resultat de diferències en la conjuntura o en la qualitat tècnica de les polítiques de xoc dissenyades. Això és part del projecte més gran que suposa construir el *demos* socialdemòcrata. Segon, garantir que a nivell institucional la nova "mentalitat pública" envers la política econòmica no quedi minimitzada a una anomalia conjuntural per la

força de la inèrcia o per la pressió d'actors polítics, socials o econòmics interessats en reconstruir l'estatus quo. En definitiva, hem d'avançar cap a un nou *consens* per la igualtat, tant a nivell social com institucional.

Aconseguirem establir aquest nou consens en el moment en què esdevinguin part de la conversa política (i eventualment política pública real) apostes que avui dia estan fora del marc del que es considera viable o admissible: la recuperació de l'Estat com a agent principal en la promoció i la regulació (i per tant la *democratització*) de les innovacions tecnològiques i industrials; l'avenç en la implantació de taxes tipus Tobin als fluxos de capital que a dia d'avui escapen a la fiscalització; la cooperació europea i internacional per sobreposar l'interès general a les dinàmiques de precarització, dumping fiscal, etc. que promouen les grans corporacions; la intervenció en la gestió privada i la legislació per a la democràcia econòmica dins l'empresa.

Aconseguirem establir un nou consens en el moment que la igualtat passi de ser una resposta a situacions crítiques per ser un principi interventor per *evitar* situacions crítiques. La conversa sobre la igualtat ha de ser una conversa sobre com dissenyem la societat que volem, en comptes de ser una conversa exclusivament sobre com pal·liem les conseqüències nocives d'una economia que no ens agrada. Juntament amb el compromís amb la redistribució que està en el nostre ADN, cal emfatitzar el valor d'una estratègia *predistributiva*: promoció del treball de qualitat, garantia dels drets i prestacions laborals, participació i empoderament dins l'empresa, i molt especialment accés equitatiu a una educació pública, innovadora, continuada i de qualitat. Una estratègia predistributiva no és només eficient per a l'assoliment d'objectius en matèria econòmica, sinó també valuosa per promoure una major cohesió social i reduir l'atractiu de discursos populistes que s'alimenten de la precarietat i la polarització.

Aconseguirem establir un nou consens en el moment que l'actual desequilibri demogràfic s'abordi no en termes dels interessos enfrontats entre joves i gent gran, entre empleats i desocupats o jubilats, entre models de famílies o entre estils de vida, sinó que s'abordi com un pacte per la justícia social. Construir un *demos* de ciutadans més iguals (i més conscients de la importància de la igualtat com a objectiu polític) requereix no l'equilibrament d'interessos socials a través de diferents polítiques públiques amb diferents principis i objectius sinó un abordatge abastant i que posi de relleu les interdependències que defineixen el nostre model social.

Aconseguirem establir un nou consens en el moment que els postulats del feminisme, que són part del nostre ADN i que tants avenços han portat a la nostra societat, deixin de ser l'objecte d'empentes reaccionàries que a dia d'avui amenacen a molts països aquests avenços que pensàvem que eren permanents. La meitat de la nostra població viu encara en una posició social subordinada en tantes dimensions, una posició a través de la qual els desenvolupaments globals que hem esmentat es compliquen i multipliquen en els seus efectes. En definitiva, el feminisme ha de deixar de ser un argument polític per esdevenir un principi institucional i social.

Aconseguirem establir un nou consens en el moment en el que el rebuig i les discriminacions i el foment de les actituds i les polítiques d'odi envers els altres fonamentats en l'assenyalament de la diferència, com es dona molt singularment en el cas del col·lectiu LGTBI+, desapareguin a partir del reconeixement que la diferència no només forma part de la naturalesa o la llibertat de les persones sinó que enriqueix i enforteix la societat interdependent en la que vivim.

Finalment, aconseguirem establir un nou consens en el moment que les polítiques per la igualtat superin el cercle viciós de deslegitimació social i dilució política que pateixen en un context que enalteix la resiliència individual i generalitza la sospita o el rebuig envers la redistribució, l'acció positiva, les prestacions socials, etc. La base social farà possible la innovació política. L'horitzó últim, en aquest sentit, ha de ser la integració d'una fiscalitat europea (i més enllà, global).

De l'impuls a la digitalització a la regulació i la inclusió digitals

L'acceleració de la digitalització, que ha estat impulsada encara més per l'experiència recent de la pandèmia, ens presenta un panorama d'oportunitats i reptes a tots els nivells i de gran importància. Com a socialdemòcrates, hem d'abordar aquesta nova etapa tecnològica emfatitzant els drets com a marc regulador: la garantia dels que es veuen afectats, com el dret a la informació o a la intimitat, i els nous drets que en deriven d'una nova realitat i que requereix conceptualització.

Un context on la innovació tecnològica està més privatitzada i descentralitzada que mai és problemàtic per la manera en què desenvolupaments que tenen gran impacte social i polític queden fora del control democràtic. Això es veu reflectit per exemple en els problemes socials que genera la desinformació, o les maneres en que l'economia de plataformes aprofita els buits legals per precaritzar llocs de treball derivats de la digitalització. Garantir drets requereix una regulació adaptada i exhaustiva, que forci per exemple criteris de transparència en el funcionament de sectors com la publicitat, sense descartar la possibilitat que certs àmbits de l'economia digital hagin de ser integrats dins l'administració pública.

Ahora, l'espiral de digitalització i descentralització és una tendència positiva per adreçar problemàtiques com l'accés a oportunitats i serveis, per una banda, i la creixent esclatxa urbà-rural o la concentració de beneficis en les grans corporacions, per l'altra. Les dinàmiques positives de la digitalització han d'anar acompanyades d'un pla ambiciós per a la inclusió en termes de capacitats i coneixements digitals. També s'ha d'apostar per la millora d'infraestructures tecnològiques que arran de la pandèmia s'han mostrat clarament insuficients i que impacten les capacitats de persones i empreses: infraestructures pel desplegament del 5G i el 6G, inclusió i seguretat en l'accés a dades, etc. En qualsevol cas, ja sigui donant suport al teixit econòmic i social o invertint directament en innovació, les institucions públiques han de tornar a ser al capdavant de la revolució digital per tal d'orientar-la en el sentit de la igualtat i el progrés.

Finalment, el desenvolupament exponencial de la intel·ligència artificial i de la seva accessibilitat per a la població general mereix especial atenció. Per una banda, la UE ha estat pionera en l'abordament i regulació de la IA i particularment dels riscos associats a la IA d'"alt risc," en línia amb el paper capdavanter que ha tingut la UE en anys recents per a la regulació de les noves realitats econòmiques i socials derivades de la digitalització. Per altra banda, però, la UE està actualment molt endarrerida respecte de Xina i Estats Units en el volum d'inversió en IA i robòtica. Enfortir aquesta línia de política pública i cooperació públic-privada és fonamental per explotar la potencialitat que la IA pot oferir per a un abordament més efectiu de la crisi climàtica.

Del cordó sanitari a la deconstrucció de la "guerra cultural" de l'extrema dreta

L'ascens imparable de l'extrema dreta planteja una problemàtica cabdal i que és responsabilitat nostra. Primer, perquè deriva el seu suport de la insatisfacció amb la desigualtat, la manca

d'oportunitats, etc. que són problemàtiques que ens ocupen i que durant els nostres períodes de govern no hem aconseguit combatre prou bé. Segon, perquè del combat d'idees directe amb l'extrema dreta en dependrà la nostra capacitat per articular un nou *demos* que forneixi base social i electoral a les nostres polítiques.

Dins la família socialdemòcrata occidental (a més d'altres famílies polítiques), s'ha imposat generalment una estratègia de desestimació de l'extrema dreta, a vegades combinada amb estratègies electorals que animen la por com a factor mobilitzador. Als països anglosaxons, molt particularment, s'ha imposat la idea que ignorar aquests discursos i forces polítiques mentre es proposen polítiques públiques "per a la majoria" és una estratègia adient per por de donar-los-hi major importància. L'estratègia laborista de passivitat durant la campanya del Brexit, per exemple, pot ser llegida com una mostra de por per enfrontar projectes que són clarament xenòfobs i regressius, però que aconsegueixen crear una aparença de reivindicació popular. Aquestes estratègies, però, han servit els interessos del conservadorisme anglès, que ha absorbit el flanc més extrem i ha aguantat en el poder durant 13 anys malgrat la degradació continuada dels estàndards de vida al país. En el context institucional de la Unió Europea, la formalització del "cordó sanitari" per si sola és una tàctica que confirma les premisses populistes de l'extrema dreta i que no ha aconseguit modificar un panorama polític de continuat ascens de l'extremisme, mentre els líders del Partit Popular Europeu es mostren cada cop més oberts a la col·laboració o els drets de les minories es troben en perill a països de l'Europa de l'Est.

Tot i que la premissa és electoralment encertada en el curt termini (les bases d'aquests partits no estan formades per persones que en poden ser potencials votants socialdemòcrates), l'estratègia no és suficient perquè assumeix que l'extrema dreta no pot tenir un efecte poderós sobre la societat en conjunt, o que el seu discurs no pot constituir una força cultural que anul·li la viabilitat del projecte socialdemòcrata. Ans al contrari, el creixement de l'extrema dreta, i la seva legitimació per passivitat, impacten socialment en una creixent polarització, en la degradació de l'esfera pública per l'escalada de la violència i la desinformació, en el retrocés en la posició social de les dones i els immigrants com a objectius clau, factors que amenacen la cohesió social que és un objectiu clau del projecte socialdemòcrata i una necessitat per a fer viable un nou *demos*.

Tot i que des d'una perspectiva errònia, l'extrema dreta posa de relleu una qüestió que ja hem destacat com a primordial en el context actual: la necessitat d'una política que construeixi una visió col·lectiva, un projecte de societat i de futur, i que no només agregui polítiques públiques, proposi millores tècniques o reaccioni a les conjuntures. La nostra missió és, per tant, incompatible amb ignorar el fet que la visió comunitarista de l'extrema dreta ofereix una resposta regressiva i perillosa, però igualment atractiva, a la mateix problemàtica.

Es requereix per tant una estratègia doble. Per una banda, restar espai i influència social a l'extrema dreta va de la mà d'un esforç ambiciós i proselitista per la construcció d'una visió socialdemòcrata pel segle XXI. Per una altra banda, cal passar de ignorar o demonitzar els i les votants de l'extrema dreta a una posició proactiva. Es requereix una tàctica organitzada per apel·lar als votants de l'extrema dreta i desconstruir les premisses que els motiven i que són, en gran mesura, premisses que són compatibles (o directament deriven) del "sentit comú" de la societat neoliberal. Primer, en els i les votants que confien que l'extrema dreta reconstrueixi una comunitat més tradicional i més cohesionada i donen suport a l'anomenada "guerra cultural," cal fer arribar el missatge que els reptes globals del segle XXI requereixen solucions noves i

transnacionals, i que l'extrema dreta no té res a veure amb una aspiració de comunitat. L'extrema dreta no és una força "antisistema," sinó una actualització del projecte neoliberal que reforça la tendència mercantilitzadora i insolidària de l'economia global. No és una expressió autèntica i local del poble que confronti la incertesa i la globalització, sinó un model americà exportat que serveix interessos que no tenen pàtria. Segon, en els i les votants que connecten amb l'extrema dreta precisament perquè combreguen amb aquesta visió atomista i mercantilitzadora, cal fer arribar el missatge que la seguretat i el benestar individuals mai es poden assegurar sense un projecte col·lectiu, i que els privilegis que desitgen assegurar en el curt termini no són sostenibles en el llarg termini.

Aquests esforços s'han de veure reflectits tant en el discurs com en la pràctica política. Cal projectar i defensar les nostres polítiques públiques no només en termes tècnics o apel·lant a grups específics, sinó també mostrant com en desconstrueixen i invaliden les premisses que legitimen els discursos de l'extrema dreta, que mobilitzen els seus votants, i que silencien o creen incertesa per la majoria social que és efectivament la base possible i necessària per al projecte socialdemòcrata.

Del lideratge dins de la UE al lideratge d'una nova UE: integració, participació, autonomia estratègica, política internacional per la democratització

Com s'ha evidenciat al llarg de la ponència, el projecte europeu és indissociable del projecte socialdemòcrata. Ho ha estat sempre, per principis, per la nostra vocació internacionalista. I ho ha de ser ara, més que mai, per raó dels reptes que enfrontem i que demanen un abordatge que va més enllà de les capacitats presents de qualsevol estat-nació per separat. L'estructura institucional de la UE, però, es basa en una complexa multilateralitat que fa difícil que la Comissió i el Parlament actuïn com a poders executiu i legislatiu, respectivament, de plena capacitat i eficàcia. La necessitat de la constant negociació no entre grups parlamentaris sinó líders nacionals, juntament amb les dinàmiques de bloqueig i desobediència que es donen repetidament, contribueixen a dissociar els principis democràtics que inspiren la idea d'Europa de l'experiència real i percepció dels i les ciutadanes.

Les contradiccions internes del projecte europeu són, però, tensions lògiques i pròpies d'un projecte polític únic i innovador, que no resten importància a les grans fites assolides sota el paraigua europeu però que demanden avui dia canvis de calat. Aquestes limitacions són conseqüència de la no resolució del llarg debat entre ampliació i integració que va dominar el període entre el Tractat de Maastricht i el Tractat de Lisboa, i que en l'actualitat s'ha resolt per la via d'una aposta per l'ampliació que no ha estat exempta de problemes. La qual cosa queda palesa, per exemple, en el conflicte entre la Comissió i alguns països membre com Polònia o Hongria per raó de la garantia de drets fonamentals en aquests països. Es requereix avui una reobertura del debat institucional que aposti clarament per la integració: reforçament legislatiu i financer, democratització, promoció de la informació i la participació ciutadana, etc.

Dins l'estructura actual de la UE ha estat possible, però, fer passes clares ja en aquesta direcció. Per una banda, enfront la crisi actual, la Comissió Europea ha adoptat no només una ideologia econòmica diferent sinó també un paper renovat, més explícit i directiu, que pot ser clau per revertir les tendències negatives en opinió i participació ciutadana. Per altra banda, governs amb vocació transformador com el d'Espanya han aprofitat la imperfecta multilateralitat del

procediment polític europeu per negociar opcions polítiques més intervencionistes i socials, com ara l'anomenada "excepció ibèrica," que amb el suport institucional de la UE ha aconseguit regular el complex mercat de l'energia —amb resultats tan positius que va camí de convertir-se en l'excepció europea. Els esforços per empènyer la transició verda, la prioritització de drets, regulacions i prestacions enfront dels discursos que supediten el benestar social al capital, l'emissió d'eurobons per dotar la UE de múscul i autonomia, tot plegat presenten un escenari d'avenços innegables però que han de ser la base per a passes més explícites cap a la integració i democratització.

Finalment, cal posar de relleu la necessitat de consolidar la UE com a actor internacional: desenvolupar una autonomia estratègica que supediti les veus nacionals a la política exterior comuna de la UE, avançar en la integració a través de Frontex i la cooperació entre forces de seguretat nacionals, i fer força internacionalment per combatre des de l'exemple el creixent autoritarisme que ens envolta en un món on els valors de la democràcia estan en retrocés. Seguint el teòric Michael Walzer, l'esquerra té una assignatura pendent en matèria de política internacional i cal perdre la por a exercir força internacionalment per la democratització. Tot i que situacions com la guerra a Ucraïna han forçat respostes europees, cal guanyar pes internacionalment per ser més efectius i també per posar de relleu situacions de vulneració dels drets humans que d'altra manera no criden l'atenció a Occident perquè no tenen matèries primes o interès estratègic: a Myanmar i Sudan, per exemple, hi ha minories que han patit un genocidi continuat durant anys, però a les quals no prestem atenció ni suport. Construir una UE més forta, en definitiva, és també crear una capacitat i una responsabilitat per promoure la democràcia i els drets humans més enllà de les nostres fronteres.

3. Governar el progrés, dissenyar el futur

Tanmateix, en el frontispici de tots els missatges i totes les propostes que configuren l'articulació de l'alternativa política del socialisme democràtic a la situació actual hi ha de figurar una idea central: un futur de progrés és desitjable i és possible. Aquest ha de ser el fil conductor que els relligui i els doni coherència discursiva perquè el nus polític del nostre temps es troba segurament aquí.

La suma de les crisis viscudes i els grans desafiaments pendents, amb el seu caràcter d'aparent irresolubilitat i/o inevitabilitat, han estès a les nostres societats una ombra immensa de pessimisme i desconfiança sobre el progrés i sobre el futur. La convicció que els nostres fills i filles viuen i viuran pitjor que nosaltres ha arrelat en moltíssimes persones. Els missatges catastrofistes, encara que siguin amb la bona intenció d'afavorir la conscienciació o d'incentivar la prevenció i l'acció, sovint s'acaben imposant. La sensació de tenir damunt una gran *espasa de Damòcles* o una llosa extremadament feixuga esdevé cada cop més comuna.

I, al contrari del que defensen algunes veus, una societat instal·lada en el pessimisme, en la por al progrés i en la desconfiança en el seu futur, difícilment superarà els seus reptes i sortirà millor del present. En aquests casos, la situació no porta a una revolució que de forma ràpida i radical canvia l'estat de coses sinó que més aviat genera actituds de resignació, d'aïllament o d'evasió si no és que empeny la recerca de referents autoritaris o transcendents. L'extrema dreta i una part de la dreta juguen a aquest joc en el qual també es troben, per activa o per passiva, determinats sectors de l'esquerra.

Certament, a diferència del que deixa entreveure l'altra part de la dreta, les dificultats i les incerteses hi són i no té cap sentit minimitzar-les. Tampoc el simple pas del temps ni la recomposició inercial de les coses, sota la batuta del mercat o de les innovacions tecnològiques, han demostrat cap eficàcia per abordar-les de forma duradora.

Davant els desafiaments i les dificultats reals el que cal és recuperar la confiança de les nostres societats en el progrés, en el progrés material i en el progrés moral. El progrés que augmenta l'esperança de vida i la bona salut, que porta l'avenç de les condicions vitals al llarg de la vida (seguretat, benestar, recursos, treball digne), que ens fa més cultes, més lliures i més iguals, que millora la nostra relació amb els altres i amb el nostre entorn. Un progrés que no és lineal ni inevitable, però sí possible, un progrés que no ha de ser automàtic i cec, sinó que l'hem de governar. Governar el progrés és estimular-lo en una societat oberta que creu en els canvis i alhora dirigir-lo en una determinada direcció en una societat que acorda col·lectivament cap a on vol anar.

Governar el progrés és doncs dissenyar el futur. I fer-ho entre tots i totes, perquè el futur és patrimoni de tothom. Dissenyar el futur de la globalització, dissenyar el futur de l'envelliment i de les migracions, dissenyar el futur de la igualtat entre dones i homes, dissenyar el futur de la transició ecològica, dissenyar el futur de la superació de les desigualtats, dissenyar el futur de la digitalització. Dissenyar el futur de la democràcia és orientar el progrés cap a la superació dels desafiaments i la millora de la societat.

Si renunciem a dissenyar el futur, el deixarem només en mans d'uns quants. Si volem, per exemple, que la transició ecològica i la digitalització en les quals estem immersos siguin justes, repartint els seus costos i beneficis de manera equitativa i no deixant ningú enrere, hem de dissenyar-les i governar-les i fer-ho des d'allò públic, des de la visió i els interessos col·lectius. O si volem estendre i consolidar nous drets de ciutadania, com els drets digitals o de comunicació, com el dret a l'habitatge o a la mobilitat, com el dret a l'aire net, que esdevenen imprescindibles per viure amb dignitat i oportunitats en el món actual i que a més condicionen els drets ja conquerits, hem de dissenyar la nova lluita contra les desigualtats i governar-la a partir de grans pactes ciutadans.

El passat ens demostra que dissenyar el futur i orientar el progrés és possible: el sufragi universal, els drets dels treballadors i les treballadores, l'Estat del benestar, els avenços del feminisme i la construcció europea, entre d'altres, són el fruit de dissenyar plegats i plegades el futur davant de desafiaments enormes i, sovint, sobrevinguts. Si ho hem fet abans, ho podem tornar a fer, perquè un altre món sempre és possible. Aquest ha de ser el cor avui del missatge polític del socialisme democràtic.

El socialisme espanyol al capdavant

En aquests últims anys, Espanya, de la mà del socialisme democràtic i dels governs de progrés, ha tornat a demostrar que dissenyar el futur i governar el progrés és possible. El futur era, i és el de l'Espanya de nou moderna i avançada, plural i diversa, pròspera i dinàmica, socialment justa i igualitària, ecològicament responsable i territorialment equilibrada, feminista. El progrés que el fa possible era, i és el de les mesures econòmiques i socials redistributives, el de la reindustrialització i *el green new deal*, el de la universalització de la transició digital, el de la governança multinivell, el de la consolidació de l'Estat del Benestar, el de l'aposta per la ciència i la cultura, el de la

centralitat de la lluita contra la violència masclista, el de l'europeisme... Progrés és igualtat, fraternitat, equitat, justícia social i cohesió social i territorial. Progrés és avançar, avançar per continuar transformant la nostra societat, garantint l'equilibri entre la prosperitat econòmica, la sostenibilitat ambiental i el benestar social.

Els grans avenços en drets i llibertats de la democràcia a Espanya han estat possibles gràcies al compromís, la voluntat i la determinació dels governs socialistes, que han liderat la transformació més gran de l'Espanya del segle XXI. Un inequívoc compromís amb la ciutadania i el seu benestar, individual i col·lectiu; la voluntat d'eixamplar i aprofundir les conquestes en matèria de drets i llibertats per garantir el reconeixement i la dignitat de les persones; i la ferma determinació per fer-ho possible, tot i l'oposició sovint exaltada de la dreta i dels sectors més conversadors de la societat espanyola. En definitiva, el socialisme espanyol ha estat i és capdavanter en el camí cap a una societat més justa i equitativa i una Espanya més igualitària, solidària i tolerant, amb més garanties, més protecció, més igualtat i més llibertat.

El govern del president José Luis Rodríguez Zapatero va significar un abans i un després en la cultura per la igualtat, amb l'aprovació d'iniciatives que promovien un decisiu impuls dels drets civils, així com un canvi en el sentir i entendre de la societat. Va ser el primer govern paritari de la història democràtica d'Espanya i el primer també en crear un ministeri específic, el Ministeri d'Igualtat, convertint-se en un signe d'identitat política i precursor de lleis que situaven Espanya entre els països a l'avantguarda en aquesta matèria.

Alguns exemples d'iniciatives que van contribuir, de manera decisiva, en la millora de la vida dels ciutadans i les ciutadanes i en la transformació de la societat espanyola són: el reconeixement de la violència de gènere com un fet estructural en la nostra societat, més enllà de l'àmbit privat, va suposar una fita històrica amb l'aprovació de la Llei de protecció integral contra la violència de gènere (2004) que, per primer cop, incorporava una perspectiva integral, des de la prevenció i atenció a les víctimes fins a la tipificació penal dels delictes; el reconeixement del dret a contraure matrimoni a les persones del mateix sexe i a l'adopció homoparental, amb Llei del matrimoni igualitari (2005), convertia Espanya en el tercer país europeu, després d'Holanda i Bèlgica, i el quart del món, després del Canadà, en fer realitat una reivindicació històrica; el reconeixement de la desigualtat existent entre homes i dones en la societat espanyola i la necessitat de fomentar i garantir la igualtat en l'accés, la formació i l'ascens professionals, la igualtat en les càrregues familiars i el foment de la corresponsabilitat, i la igualtat efectiva en la participació en el poder públic i social contemplades en la primera llei per a la igualtat efectiva entre dones i homes de 2007; el reconeixement, per primer cop, de l'avortament com un dret, garantint la llibertat de la dona per exercir-lo de forma lliure i voluntària, amb què es va aprovar la Llei de 2010 de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs; el reconeixement de la cura com un dret i una responsabilitat col·lectiva amb la Llei per a la promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència de 2006, que es va aprovar amb la voluntat de garantir la satisfacció d'aquest nou dret en igualtat de condicions, assentant les bases per fer de l'atenció a la dependència el quart pilar de l'Estat del benestar; o el reconeixement del dret a la memòria personal i familiar, al seu record i la seva dignificació, i el deure de reparació dels poders públics, situant en l'agenda política els drets de les víctimes de la guerra civil i la dictadura, amb que es va aprovar per primer cop una Llei de memòria històrica, el 2007.

Si hi ha res que ha caracteritzat els darrers governs de progrés encapçalats pel president Pedro Sánchez ha estat la dedicació, la valentia i la fermesa per donar respostes, sovint impopulars, però demostradament necessàries, a una crisi sense precedents en la història recent. La pandèmia de la COVID i el seu impacte van posar a prova a tothom, la ciutadania, els governs i les institucions d'arreu del món, demostrant com a mínim dues coses: el valor de la unitat, la lleialtat i la cooperació; i l'efectivitat de noves respostes, ràpides i contundents de reactivació econòmica, resiliència i recuperació, però sobretot, respostes centrades en no deixar ningú enrere. L'actuació del Govern espanyol va ser clau en l'aprovació de la resposta comunitària i el president Pedro Sánchez va ser qui primer va formular la necessitat d'un gran pla de recuperació amb fons europeus.

Amb les idees clares i una gran determinació, transmetent confiança i mobilitzant les energies de la ciutadania i de la resta de governs, des de la UE a les CA i el municipis, el govern progressista d'Espanya liderat per Pedro Sánchez va assumir la seves responsabilitats i va posar en marxa dotzenes d'actuacions legislatives i polítiques destinades a pal·liar els efectes de la crisi (escut social) i a avançar en la modernització i sostenibilitat de la nostra economia i dels nostres sistemes de protecció social des de la justícia i l'ampliació de drets i llibertats, fent de la crisi una oportunitat inequívoca. En definitiva, un esforç majúscul i exitós de la mà de tot el país que ha portat la recuperació econòmica i social en un període molt curt de temps i el reposicionament estratègic i internacional d'Espanya.

La crisi provocada per la pandèmia de la COVID19 va significar, sens dubte, un abans i un després en la concepció de les polítiques públiques: el progrés econòmic i la justícia social són dos cares de la mateixa moneda. En aquest context, el compromís del president Pedro Sánchez per fer avançar Espanya i la societat espanyola s'ha traduït en els governs més socials de la nostra democràcia. Uns governs que han fet una decidida aposta per una agenda reformista que ha continuat transformant el país amb rostre humà, legislant per millorar la vida de les persones i preparant el país per afrontar vells i nous reptes globals, com el canvi climàtic, la transició energètica i la transició digital, per modernitzar la nostra economia i garantir la cohesió social i territorial.

L'aprovació de la Llei de l'Ingrés Mínim Vital (IMV) de 2021, va significar un dels avenços més importants en drets socials de la democràcia, situant a Espanya com a referent en matèria de justícia social i lluita contra les desigualtats. Aquesta mesura, junt amb l'increment progressiu del 47% del Salari Mínim Interprofessional i la pujada més gran de la història de les pensions durant els darrers anys, un 8,5 % aquest 2023, han estat els màxims exponents de la lluita del govern de Pedro Sánchez per sortir de la crisi sense deixar ningú enrere, garantint el poder adquisitiu de les persones, protegint les rendes del treball i lluitant contra la pobresa.

La recuperació del diàleg social com a motor de progrés a Espanya, trencat amb els governs del Partit Popular, va donar lloc a més d'una dotzena d'acords i pactes amb agents econòmics i socials que van permetre recuperar i consolidar drets i van contribuir a conjugar eficiència econòmica i justícia social, com l'acord per assegurar la sostenibilitat financera del sistema públic de pensions en el marc del Pacte de Toledo, el primer des de l'any 2011, i l'acord per reformar estructuralment el mercat de treball (reforma laboral) de 2021 per lluitar contra la precarietat i la temporalitat.

Aquesta agenda reformista del Govern socialista del president Pedro Sánchez ha permès també incorporar nous drets de ciutadania i consolidar-ne d'altres entorn al seu compromís amb la igualtat, la justícia social i el respecte als drets humans, com el dret dels infants i adolescents a viure en entorns segurs, lluny de violències i pors, en tots els àmbits que afecten el seu benestar;

la primera llei d'Habitatge de la democràcia a Espanya, que afavoreix l'accés a l'habitatge a preus assequibles, blinda la seva funció social i ve a reforçar el cinquè pilar de l'Estat del benestar; la despenalització i regulació de l'eutanàsia i la mort assistida, com a nou dret subjectiu de ciutadania, basat en el reconeixement a la dignitat, la llibertat i l'autonomia de la voluntat de les persones; la Llei de representació paritària (2023) que consolida a Espanya com un dels països més avançats en igualtat de gènere; o l'aprovació de la coneguda com a Llei Zerolo per a la igualtat de tracte i no discriminació, successora de la Llei de 2007 del president José Luis Rodríguez Zapatero, que garanteix el reconeixement i la protecció de drets ja existents davant la discriminació en tots els àmbits.

Amb el socialisme espanyol al capdavant s'han prioritzat i situat en el centre de l'agenda política les necessitats reals de la ciutadania i s'ha recuperat la confiança social. Per a nosaltres, socialdemòcrates, el benestar individual contribueix de manera decisiva en el benestar col·lectiu i, a diferència de la dreta, per a nosaltres és imprescindible protegir la ciutadania, protegir per avançar.

Aquesta és la manera de fer dels i les socialistes, la política útil, la bona política que es tradueix en iniciatives i reformes per garantir l'Estat del benestar, preservant-lo i adaptant-lo als nous temps i a les noves necessitats; per reactivar la nostra economia, impulsant la competitivitat i la transformació verda i digital, garantint alhora un progrés econòmic sostenible, just i solidari; per consolidar les administracions públiques com a garants de drets i llibertats i retornar la confiança ciutadana en les institucions. La política que busca construir una societat millor, més igualitària, justa, pròspera i compromesa.

La proposta socialista per a Espanya es fonamenta sobre set principis rector:

- 1) Rigor i fiabilitat, compliment dels compromisos, implicació i responsabilitat, voluntat de participació activa, en particular en el context europeu i internacional
- 2) Governar per a tothom (ni contra ningú ni al servei de ningú) i amb tothom, comptant especialment amb els agents socials i amb els governs de les CA i dels ajuntaments, des del lideratge dels poders públics i la cooperació publicoprivada
- 3) Unió en la diversitat, igualtat i cohesió a partir del reconeixement de la diferència i la singularitat individuals i de la pluralitat cultural i territorial, un reconeixement expressat en el respecte i plasmat en el diàleg, el pacte i els drets i deures compartits
- 4) Diàleg com l'únic instrument capaç d'arribar a amplis acords i grans consensos que ens permetin avançar i construir plegats un futur millor.
- 5) Solidaritat i cooperació perquè ningú quedi enrere i tothom tingui les mateixes oportunitats i pugui fer front a les seves necessitats
- 6) Modernitat i innovació, impuls a la creativitat i a la iniciativa
- 7) Transparència i qualitat democràtica al servei d'una administració eficaç i eficient, foment de la implicació i la participació ciutadana, reivindicació de la memòria col·lectiva

Aquestes polítiques dels governs socialistes a Espanya han estat punta de llança de la socialdemocràcia europea i van néixer de la voluntat de dissenyar el futur per governar el progrés. Coneixedors dels reptes, les amenaces i les pròpies limitacions, des del socialisme volem continuar impulsant les potencialitats i el talent del país i la seva gent per garantir el progrés econòmic, social i polític d'Espanya. Ara toca continuar.

Ponència 2

Un projecte per a Catalunya

A. GIRAR FULL. UNA NOVA ETAPA PER CATALUNYA	29
B. GUANYEM EL FUTUR: CAP A LA CATALUNYA DEL 2030	32
1.- DIÀLEG I CONVIVÈNCIA: una Catalunya integradora i plural	33
1.1. La resposta és federal	33
1.2. El món local i l'associacionisme	35
1.3. Bon Govern	36
2.- TRANSICIÓ ECOLÒGICA: referents en sostenibilitat i prosperitat responsable	36
2.1. L'emergència climàtica	36
2.2. La transició energètica descarbonitzada i renovable	38
2.3. La resiliència hídrica, la lluita contra la sequera	39
2.4. Agenda Verda: millors oportunitats i qualitat de vida	40
2.5. Equilibri territorial entre el món urbà i rural	41
3.- CREIXEMENT ECONÒMIC just i sostenible	42
3.1. Dret al treball i ocupació de qualitat	42
3.2. L'aposta per la indústria del futur i l'economia digital	44
3.3. Les infraestructures físiques i digitals	46
4.- CONEIXEMENT I TALENT: una Catalunya líder en innovació, educació i cultura	47
4.1. Un sistema educatiu excel·lent, inclusiu i arrelat al territori	47
4.2. Universitats, recerca i innovació	49
4.3 Una Catalunya creativa	50
4.4 Transició digital justa	50

5.- IGUALTAT PLENA ENTRE HOMES I DONES: més feminisme, millor democràcia	51
5.1. El nou contracte social	52
5.2. L'instrument del patriarcat per sotmetre les dones: la violència masclista	53
6.- MÉS BENESTAR I IGUALTAT D'OPORTUNITATS: un país equitatiu per viure, créixer i progressar	53
6.1. Enfortir i fer sostenible l'Estat del Benestar al llarg de la vida	53
6.2. Sanitat pública universal i accessible	55
6.3. La Catalunya diversa	56
6.4. L'esport, motor de transformació social	57
6.5. Convivència i seguretat	58
6.6. Habitatge i Pla de Barris	58

A. GIRAR FULL. UNA NOVA ETAPA PER CATALUNYA

El món viu un temps de canvis de fons molt importants, de transformacions sistèmiques. Un canvi de rasant, un veritable punt d'inflexió. Un canvi d'època que ve marcat per quatre grans eixos. En primer lloc, un context geopolític en ràpida evolució que es tradueix en una reordenació de l'escena internacional. En segon lloc, un gran canvi en el plànol econòmic, que implica una redefinició del model d'economia de mercat com el teníem entès històricament. La gran recessió de 2008 posa en qüestió els fonaments del model capitalista i, consideracions polítiques al marge, posen la igualtat al centre del debat econòmic, com un vector fonamental a tenir en compte perquè es generi prosperitat. El tercer eix, el canvi climàtic, que està posant a prova els límits del planeta i exigeix la posada en marxa de fòrums i polítiques multilaterals per abordar-lo. I, un quart eix de canvi és el tecnològic, amb un impacte similar al que va tenir la revolució industrial al segle XVIII. Un canvi tecnològic que cal que s'abordi també des de les institucions perquè, efectivament, generi beneficis compartits per a tota la ciutadania, i no només per a unes elits privilegiades.

Geopolítica, economia, justícia social, canvi climàtic i tecnologia. Quatre eixos de canvi en un món que viu un canvi d'època. I és en aquest marc, en aquest moment especial de transformació, que Europa emergeix com el marc indispensable per mantenir i sostenir el nostre model de vida que no està ni molt menys garantit: generació de prosperitat en un règim de llibertat que preservi l'Estat del Benestar.

A Europa, la crisi sobtada provocada per la concatenació de la pandèmia de la Covid-19 i la guerra fruit de la invasió russa d'Ucraïna va forçar l'aturada abrupta i gairebé general de l'economia europea en la fase de la pandèmia i va generar una inflació severa d'un alt impacte sobre el poder adquisitiu de les famílies i les empreses en la fase de la guerra, que ha comportat un allau de milions de refugiats i ha posat de manifest molts dèficits i dependències estructurals de la UE. Però davant aquests reptes ingents, immediats per a la majoria de la ciutadania i determinants per al futur col·lectiu d'Europa, aquesta vegada les polítiques desplegadas han estat les del model progressista. La resposta de la UE a la crisi de la pandèmia i la guerra d'Ucraïna s'han caracteritzat per la rapidesa, la cooperació i la solidaritat, la voluntat d'intervenció pública i la visió estratègica a mig termini. Pivotant de nou sobre els valors fundacionals de la Unió, la democràcia i l'Estat del Benestar, els governs europeus han posat en marxa mecanismes de transformació estructural i resiliència davant futures crisis. Transició ecològica i autonomia energètica, reindustrialització, creixement del sistema europeu de R+D, digitalització i reorganització de les capacitats diplomàtiques i militars són els objectius finals de la UE amb aquestes mesures. Unes mesures d'èxit que Espanya ha contribuït decisivament a dissenyar i ha liderat en la seva execució.

Un escenari europeu fort, amb un horitzó constant d'ampliació, que mai no ha estat tan necessari com ara. Una Europa justa, social, solidària i resilient és el millor motor per a preservar l'ànima de la UE, per al nostre destí comú i, en definitiva, per a un món millor.

I Espanya, en aquest context, s'ha convertit en un actor de pes en aquesta Europa. Amb les idees molt clares i una gran determinació, transmetent confiança i mobilitzant les energies de la ciutadania i de la resta de governs des de la UE a les CCAA i el municipis, el govern progressista d'Espanya pilotat per Pedro Sánchez ha assumit la seves responsabilitats i ha posat en marxa

dotzenes d'actuacions legislatives i polítiques destinades a pal·liar els efectes de la crisi i a avançar en la modernització i sostenibilitat de la nostra economia i dels nostres sistemes de protecció social des de la justícia i l'ampliació de drets i llibertats. Generador de prosperitat i protecció de la ciutadania, amb un escut social fort que no deixi ningú enrere: un esforç majúscul i exitós de la mà de tot el país que ha portat la recuperació econòmica i social en un període molt curt de temps i el reposicionament estratègic i internacional d'Espanya deixant enrere els anys d'inèrcia, impostos, retallades i corrupció dels governs del PP.

L'arribada del govern progressista de Pedro Sánchez també va canviar substancialment les coses en el panorama del procés independentista. Emparat en la fermesa democràtica i el respecte de l'estat de dret, lluny de la passivitat, el govern Sánchez ha abordat la situació amb valentia des del diàleg i la voluntat de superació del conflicte, tot desplegant mesures per avançar en la concòrdia i el retrobament entre catalans i entre Catalunya i la resta d'Espanya.

Aquest nou enfocament progressista basat en el reconeixement de la pluralitat d'Espanya i la cultura de la cooperació i el pacte per abordar els desafiaments col·lectius ha portat a Catalunya un clima social i polític completament diferent, que ha permès superar la dinàmica de blocs i retrobar paulatinament les prioritats del país en les solucions als problemes centrals de la ciutadania. La Catalunya de 2023 és molt lluny de l'aïllament, la crispació i la tensió paralitzants de 2018 heretades del govern del PP i el desgovern de Catalunya.

Un desgovern del que la només la Generalitat n'és responsable. Catalunya i la seva gent no fallen, falla el seu govern. El Govern de la Generalitat porta, de fet, massa anys fallant. Sortosament, la seva paràlisi no ha aconseguit paraitzar una Catalunya que ha continuat generant projectes i oportunitats, perquè la societat, l'economia i la política catalanes són molt més àmplies i riques que la miopia d'un independentisme instal·lat a la recerca incansable dels mals aliens i d'unes immaculades virtuts pròpies, sense ser capaç de veure tot allò que no encaixa en la seva visió de Catalunya i de la seva ciutadania.

Catalunya no ha perdut la confiança en el progrés, que ha estat el motor de la prosperitat dels catalans i que ens ha convertit en l'impulsor de la modernització i el desenvolupament d'Espanya.

Si mirem enrere no és per recrear en el miratge d'una suposada edat daurada que hagi quedat mitificada pel pas del temps, sinó per cercar els exemples d'excel·lència i les dinàmiques que van portar a construir els consensos socials, polítics i econòmics per desenvolupar grans projectes transformadors, com és el cas dels Jocs Olímpics de 1992.

Un dels factors que van impulsar aquell esdeveniment va ser l'esperança per assolir un futur millor per a les generacions que el van viure i per a les generacions futures. El futur no és un erm ple de perills, sinó un verger ple d'oportunitats, que també té obstacles i dificultats, però que es poden superar amb cooperació, esforç i imaginació. Tenim l'obligació de construir un futur millor i més just i solidari per a tothom. Els problemes actuals no ens poden paraitzar ni podem plantejar el futur com una tornada al passat. Aquest futur serà una cosa nova que enfonsarà les seves arrels a la història però que no serà una repetició del que ja va passar.

No ens podem deixar arrossegar pel fatalisme d'una Generalitat sense rumb i sense timoner, sinó recuperar el paper de pioners del progrés que han exercit sempre Catalunya i la ciutat de

Barcelona, com a urbs cosmopolita i oberta al món, punt d'entrada de les millors propostes per millorar el present i construir el futur.

I al capdavant d'aquesta recuperació de la il·lusió i de l'esperança en el progrés i en un futur millor hi ha el PSC, que s'ha consolidat elecció darrera elecció com a primer partit de Catalunya i com a eix central de la política catalana, amb àmplia projecció a la resta d'Espanya.

Tenim la voluntat i la capacitat per liderar aquesta nova etapa, que cal fonamentar en tres eixos essencials: catalanisme, democràcia i progrés.

El catalanisme ha estat l'eix vertebrador de la Catalunya moderna, que ha sabut aglutinar al seu voltant gran part de la societat i que ha sabut integrar totes les sensibilitats, orígens i pensaments, amb l'objectiu de modernitzar el país i aprofundir en la justícia social i la solidaritat, a més de defensar la llengua i la cultura com a elements de cohesió i progrés social.

La democràcia es troba en una situació delicada, atacada pels populismes de dretes i esquerres, així com pel ressorgiment de l'extrema dreta, que no creu en els mecanismes de la democràcia representativa ni en les institucions que l'encarnen. A Catalunya la nostra obligació és tornar el prestigi a les institucions, utilitzades de manera partidista i fins i tot personalistes durant la dècada del Procés. El Parlament, la presidència de la Generalitat i l'administració catalana no són eines per assolir quimeres, sinó que han de tornar a exercir el seu paper com a òrgan deliberatiu, com a representant de tots els catalans sense distinció, i com a organització per aplicar les polítiques públiques que solucions els problemes reals de la ciutadania.

El tercer element és avançar en les reformes que ens han de portar a una societat més lliure, més justa i més solidària, perquè al lema de la Revolució Francesa "Llibertat, Igualtat i Fraternitat" trobem la guia per millorar la vida quotidiana dels ciutadans, augmentar els seus drets i garantir que ningú no quedi enrere quan ens colpeja una crisi econòmica o una pandèmia.

Sobre aquests tres elements construïm dia a dia un projecte per a una Catalunya que sigui de tots i totes.

Una Catalunya oberta, on hi caben totes les sensibilitats i que accepta la creativitat, l'empenta i el dinamisme de tothom qui viu i treballa a Catalunya.

Un futur millor per a Catalunya que només podrà mirar endavant si genera grans consensos en allò que preocupa a la ciutadania. Unir-nos en allò fonamental ens fa forts, i això passa per arribar a grans acords en allò que, al nostre entendre, és prioritari per aconseguir una Catalunya millor: arribar a grans pactes en l'àmbit de l'educació, de la sanitat, de les infraestructures i la connectivitat del país, així com més recursos amb un millor finançament i plantejar d'una vegada per totes una millora real de l'administració.

Però perquè tot això passi ens cal tenir un govern que governi amb rigor, sense idees inabastables ni projectes il·lusoris; amb flexibilitat perquè qualsevol obstacle no es converteixi en un impediment ni sigui l'excusa per buscar un culpable per a la inacció; i amb responsabilitat, assumint les conseqüències, positives o negatives, de les polítiques aplicades i donant comptes a la ciutadania dels encerts i dels errors. Un govern que governi, en definitiva.

El rigor ha d'anar acompanyat del diàleg amb tots els sectors implicats a cadascuna de les polítiques públiques per reunir consensos i aconseguir que les polítiques del govern tinguin el major acord possible, assumint les idees dels altres i integrant-les per millorar qualsevol projecte.

El darrer pas d'aquest procés és la presa de decisions. Es governa per decidir, no per instal·lar-se a la inacció i la paràlisi. En front dels que parlen tot el dia del dret a decidir nosaltres assumim el deure de decidir, de prendre decisions. Hem de passar a l'acció per oferir solucions als problemes reals de la ciutadania amb decisions clares, concretes i explicables.

El nostre objectiu és governar la Generalitat de Catalunya. Volem governar amb ambició i amb tenacitat, afrontar els problemes de cara, construint consensos i oferint solucions per construir un futur millor per a les generacions actuals i per a les generacions que vinguin darrere. Ambició i tenacitat per tornar el prestigi a les institucions i que els ciutadans tornin a sentir la Generalitat com una cosa seva, com una institució que els representa i que els millora la vida.

En aquest gran projecte, tothom hi és cridat. Volem governar el present per posar el país en marxa i guanyar el futur de Catalunya.

B. GUANYEM EL FUTUR: CAP A LA CATALUNYA DEL 2030

Catalunya necessita, com mai abans, un govern progressista i responsable amb lideratge i ambició transformadora per impulsar-nos a guanyar el futur 2030. Catalunya es mereix un govern centrat en resoldre els problemes de la ciutadania, en respondre els grans reptes d'un món cada cop més complex i en gestionar bé els recursos i les polítiques públiques que assegurin la prosperitat i la convivència. Un Govern que faci política útil pensant amb els ciutadans i ciutadanes.

Hem d'orientar la propera dècada 2023-2030 a guanyar el futur, posicionant el nostre país com a capdavanter i referent de la transició ecològica, de l'economia del coneixement i d'un Estat del Benestar avançat i modern. No només hem de recuperar els darrers 10 anys perduts sinó, especialment, guanyar els 10 anys vinents remuntant l'orgull d'una catalanitat integradora que dialoga i construeix grans consensos per avançar, no per retrocedir o per dividir-nos.

Des del 2018 amb el canvi de govern a Espanya encapçalat per Pedro Sánchez, els i les socialistes hem prioritzat la convivència, el diàleg i els acords. Per això, hem ponderat una oposició exigent però constructiva que va facilitar l'aprovació dels pressupostos de la Generalitat de 2023, no podíem permetre la paralització del país i calia posar Catalunya, de nou, en marxa.

Els i les socialistes del PSC i del PSOE hem obert el camí de la retrobada i el diàleg, davant d'una polarització institucional, partidista i emocional que semblava no tenir sortida. Els partits independentistes van actuar entre 2012-2017 d'una manera irresponsable i temerària, provocant un conflicte institucional inèdit que ha estat ben aprofitat per la dreta espanyolista i que ha incentivat l'aparició de l'extrema dreta amb nefastes conseqüències.

Avui, som els i les socialistes qui hem liderat l'apertura d'una nova etapa i un nou cicle polític de normalització. El PSC és el partit de la responsabilitat, garant de la institucionalitat democràtica i referent de les polítiques de progrés i modernitat.

Catalunya es mereix obrir una nova etapa de mirada llarga amb el lideratge i l'equip de govern del PSC al capdavant d'una Generalitat que recuperi la confiança institucional de tota la ciutadania. Estem preparats i preparades per governar en aquesta nova etapa d'esperança i ambició transformadora. La nostra acció de govern es guiarà per 6 grans compromisos estratègics destinats a assolir els objectius de país:

- DIÀLEG I CONVIVÈNCIA
- TRANSICIÓ ECOLÒGICA
- CREIXEMENT ECONÒMIC just i sostenible
- CONEIXEMENT I TALENT
- IGUALTAT PLENA ENTRE HOMES I DONES
- MÉS BENESTAR I IGUALTAT D'OPORTUNITATS

Catalunya ha de remuntar el vol amb una visió estratègica i de llarg termini, pilotada des d'aquests sis àmbits que es centraran fins 2030 en els resultats que importen: assegurar la convivència i la prosperitat col·lectiva, millorar el finançament i l'encaix federal, promoure l'economia sostenible i del coneixement, engegar projectes transversals i descentralitzats del Govern, enfortir l'ascensor social i l'equitat i garantir barris segurs i lliures de violències amb serveis públics de qualitat i una fiscalitat justa i verda.

S'ha acabat el temps de la retòrica buida i orientada a inflamar i polaritzar les identitats. Des del PSC farem una política útil, ferma i eficaç per ampliar les oportunitats i superar les desigualtats i dèficits acumulats pels pèssims governs i males polítiques anteriors. Volem guanyar un futur de dignitat i progrés per a tothom des d'un socialisme modern, feminista i ecologista, defensor del auto-govern, del federalisme i d'un catalanisme obert, plural, cívic i col·laboratiu.

1. DIÀLEG I CONVIVÈNCIA: una Catalunya integradora i plural

1.1. La resposta és federal

El futur només es pot assolir i guanyar des d'un marc de convivència estable, des del diàleg entre diferents, des del camí democràtic, el respecte i el reconeixement de l'altre, i des de la qualitat d'unes institucions inclusives que generin confiança i incentius per consensuar el bé comú sense imposicions. La unilateralitat és el pitjor mètode per governar el canvi climàtic o qualsevol gran repte de país donat que vivim en un món d'interdependències compartides. La via unilateral ha estat una via conflictiva i, sobretot, no democràtica, fruit d'un encantament màgic i artificial com solen ser els populismes polaritzadors que simplifiquen la realitat complexa sense fer aportacions constructives sinó divisives i fal·lases.

El federalisme, en canvi, és el millor mètode institucional per organitzar la governança multi-nivell en un Estat descentralitzat i compost com és Espanya que reconeix Catalunya com a nacionalitat i la Generalitat com a sistema institucional d'autogovern que, ahora, és Estat. Així ho estableix l'Estatut de 2006 que afegeix que Catalunya té en l'Estat espanyol i en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part.

El federalisme és la construcció política de la confiança (*fides*) via pacte (*foedus*) entre iguals i queda vehiculat des dels principis d'autogovern, subsidiarietat, solidaritat, cooperació, lleialtat institucional, bilateralitat i multilateralitat, com també estableix l'Estatut de 2006. Un Estatut que va ser parcialment modificat per la sentència del Tribunal Constitucional de 2010 després de ser aprovat pel Parlament, les Corts Generals i plebiscitat pel poble de Catalunya, iniciant-se així el procés de desafecció que va derivar en el posterior desbordament independentista de la institucionalitat estatutària.

Des del PSC defensem una Catalunya integradora, plural i col·laborativa, capaç de dialogar i amb voluntat de superar la polarització populista que ha posat en perill la institucionalitat democràtica i la cohesió civil. De la lògica de l'exclusió unilateral passarem a la lògica de la inclusió dels diferents a través del diàleg i el reconeixement de la diversitat plural, complexa i multi-identitària de la ciutadania i la societat catalana.

El nostre compromís i el nostre paper històric és recuperar i consolidar l'estabilitat, impulsant un nou cicle de grans acords pel futur i la modernització de Catalunya que assoleixin:

- a) un nou model de finançament autonòmic més just per Catalunya i solidari amb la resta d'Espanya.
- b) el desplegament del nostre autogovern establert en l'Estatut de Catalunya.
- c) una major descentralització del Govern en el territori, en consens amb els municipis per guanyar eficàcia i proximitat en la prestació de serveis públics.

Catalunya és plural i diversa i tothom s'hi ha de sentir inclòs i respectat. Defensem una catalanitat integradora, capaç d'acollir un milió de nous nadius estrangers als darrers anys. Preservem i protegim les cultures i les llengües que viuen i que conviuen a Catalunya, les oficials i les que formen part de la vida als nostres carrers, viles i pobles. Garantirem l'aprenentatge i domini competencial oral i escrit del català, el castellà i l'anglès en acabar l'educació obligatòria, desactivant la llengua com a una font de conflicte partidista i identitari. Contribuirem a fer realitat el que deia la nostra companya Marta Mata, que els nens i les nenes han de conèixer i estimar tant el català com el castellà, tot evitant segregacions i monolingüismes que ens divideixen.

Continuarem defensant i promovent la vitalitat de la llengua catalana, que està en procés de ser reconegut com a llengua oficial de la Unió Europea i ja és llengua d'ús oficial al Congrés i al Senat, i promovent el seu ús social. En el marc del PERTE de la nova economia de la llengua, impulsarem un projecte per plantejar el català com una oportunitat de creixement econòmic en

àrees com la intel·ligència artificial, la traducció, l'aprenentatge, la divulgació cultural o la producció audiovisual.

1.2. El món local i l'associacionisme

Els municipis i l'autonomia local són la primera unitat bàsica del model federal. Els municipis i resta d'ens locals, des del poble més petit a la ciutat més gran i des les àrees rurals fins les àrees metropolitanes, tots ells configuren la *Catalunya-Xarxa* que articula i equilibra el territori i gestiona els serveis de proximitat. **Catalunya ha de ser governada amb els municipis des del respecte, la col·laboració i la lleialtat institucional.** Tanmateix, els partits nacionalistes sempre han desconfiat del poder municipalista, concentrant una verticalitat centralista i una desatenció al món local que resta eficàcia i benestar als ciutadans i ciutadanes.

La governança de Catalunya ha de desenvolupar el federalisme municipalista que el PSC encarna com ningú, impulsant l'autonomia local, la suficiència financera dels municipis, la cooperació inter-municipal en xarxa i la co-gestió de serveis públics amb d'altres administracions. Hem d'abordar, de forma definitiva, la millora del finançament local, reformes normatives i el reconeixement de les competències que els ajuntaments han d'afrontar. Hem d'aplicar realment el principi de subsidiarietat donat que el nivell local és qui dona millor solució a les demandes de veïnes i veïns per millorar la seva qualitat de vida amb uns serveis que han de ser de qualitat.

Els reptes del món global ens els juguem i es concreten en el món local. La lluita contra el canvi climàtic, la cohesió social en una societat cada cop més diversa i intercultural, les necessitats derivades de l'envelliment, la seguretat en els nostres barris, pobles i viles o el reforç local de la vida comunitària, cultural i cívica en front la penetració de l'extrema dreta, són tots ells grans desafiaments que els ajuntaments han de respondre amb noves eines i més finançament, co-decisió i co-govern. **La Catalunya del futur comença en els seus municipis, pobles i viles, respectant la seva singularitat.** Els i les socialistes desplegarem el principi de diferenciació, reconegut en l'Estatut, per tal de transformar Catalunya en un país més policèntric i amb menor reglamentació centralista i uniforme del nivell local.

Defensem una Catalunya que col·labora, que és solidària i construeix ciutadania democràtica. El federalisme també es fonamenta en el poder associatiu de la ciutadania altruista i responsable que s'organitza i exerceix el seus drets de participació a través de sindicats, patronals, entitats cíviqes, col·legis professionals, cooperatives, fundacions, tercer sector i teixit cultural, esportiu i popular. Històricament, Catalunya ha estat i és un país molt ric en capital social, associacionisme i altruisme cívica, demostrant virtuts cíviqes i democràtiques que ens defineixen com a terra d'integració, de col·laboració i de solidaritat. Són virtuts que des del PSC continuarem cultivant i preservant com **la millor bandera del catalanisme obert, cívica i universalista que defensem des de sempre.**

El PSC mai no ha fallat a Catalunya ni l'ha col·locada en la frivolitat ni en la confrontació sinó en l'entesa, en la convivència, en l'acollida i en l'assegurament dels drets i del progrés a través del pacte. Com a primer partit del país, liderarem una nova etapa de futur integrador establint

àmplies aliances col·laboratives davant els grans reptes de país que tenim per davant. Les aliances multi-agents són el mètode per construir consensos i lleialtats horitzontals establert com l'objectiu 17 de l'Agenda 2030, fent-se del tot necessàries per governar la complexitat del món actual i poder respondre als grans reptes interns i externs que tenim com a país.

1.3. Bon Govern

La política ha de ser una eina de millora de la qualitat de vida de les persones i de construcció d'una societat més lliure, segura, pròspera i justa. Per això cal recuperar els nostres serveis públics, la cultura del que és públic, la bona gestió i el compromís d'un bon govern de tothom i per a tothom.

El bon govern no és només aquell que s'exerceix legítimament i democràticament, sinó que és, sobretot, aquell que treballa per l'interès general, pel bé comú amb transparència, eficàcia i eficiència, complint la legalitat.

L'Administració de la Generalitat ha patit en els darrers anys un desprestigi constant que caldrà recuperar, per això és important enfortir els valors de la professionalitat i l'esforç, de la proximitat, la transparència i el bé comú. L'Administració ha d'estar al servei del ciutadà, aquest n'és el centre de la seva actuació i, per tant, cal adaptar-la perquè respongui a aquest principi.

Els socialistes volem una administració àgil i eficient, eficaç i propera, facilitadora i proactiva que permeti assolir un alt nivell en el disseny, l'aplicació, l'impacte i l'avaluació de les polítiques públiques que desenvolupen les administracions catalanes.

En aquest sentit, és imprescindible dotar al sector públic de l'estructura i els recursos suficients amb un **fiscalitat justa, progressiva i equitativa, i un finançament just**. Els socialistes plantejarem una reforma fiscal que **promogui una fiscalitat més justa, progressiva i verda, on pagui més qui més guanya, més té, més contamina i més hereta**.

En aquest context, els socialistes som partidaris d'abordar la reforma del model de finançament autonòmic. El PSC s'implicarà en millorar el finançament de Catalunya, defugint qualsevol tipus de privilegi i cercant els recursos necessaris perquè Catalunya pugui desenvolupar totes les seves potencialitats, amb una millora dels recursos.

2. TRANSICIÓ ECOLÒGICA: referents en sostenibilitat i prosperitat responsable

2.1. L'emergència climàtica

L'Informe Global de Riscos 2023 del Fòrum Econòmic Mundial situa l'adaptació i mitigació contra el canvi climàtic, la pèrdua de la biodiversitat i els fenòmens meteorològics extrems com els riscos globals més severos els propers 10 anys. De fet dels 10 principals riscos globals, 6 estan relacionats amb la lluita contra el canvi climàtic.

Vivim en emergència climàtica, els científics fa més de trenta anys que estan advertint dels riscos davant la inacció i la necessitat d'accelerar la consecució dels objectius marcats per l'agenda 2030 i les diferents directives europees.

En aquest context tota política pública està connectada amb les polítiques climàtiques i de sostenibilitat. Els socialistes situem la lluita contra el canvi climàtic com a valor fonamental del nostre projecte polític i la descarbonització de la nostra economia com a element fonamental del nostre projecte.

Cal integrar la perspectiva sostenible en tota presa de decisions i en totes les polítiques: des de la política d'energia i infraestructures, la política industrial i de mercat de treball, les polítiques territorials i habitatge, les polítiques d'innovació i recerca, les polítiques educatives, socials i de salut i les polítiques locals fins les polítiques fiscals.

El canvi climàtic requereix respostes compartides, des del multilateralisme i amb estructures federals. Nosaltres som el partit que pot donar compliment als ODS. Som el partit que pot aplicar les directives europees. Som els més implicats a la governabilitat d'Espanya. Som els que podem crear les noves estructures metropolitanes necessàries i fomentar aliances urbanes-rurals. Som els partidaris de diàleg amb tots i a tots els nivells. Som el partit de les solucions. Els independentistes han perdut una dècada amb unes apostes unilaterals estèrils que han donat respostes als reptes existents.

El canvi climàtic afecta sobretot les persones més vulnerables i augmenta les desigualtats (de classe, de gènere, territorial...) existents. Com a socialistes i internacionalistes defensem com a imprescindible una transició ecològica justa que redistribueixi els costos i oportunitats que implica transitar cap a una economia verda i un model sostenible de consum i de vida quotidiana. La transició ecològica no pot generar guanyadors ni perdedors ni fer desaparar les desigualtats socials, territorials i ambientals encara més. Tots i totes n'hem de sortir guanyadors perquè la lluita contra el canvi climàtic, a més d'una urgència universal, és una gran oportunitat transformadora per avançar cap a un món més lliure, més segur i més just que té cura del clima i de la biodiversitat.

La lluita contra el canvi climàtic representa un contracte social de solidaritat i responsabilitat amb les generacions futures i assegura la preservació del nostre planeta, la qualitat de vida de les persones i la prosperitat. Allà on governem els i les socialistes, accelerarem l'Agenda 2030 com a una guia inspiradora dels canvis i transformacions necessàries per reduir la petjada ecològica i fer sostenible tant l'economia com la vida quotidiana.

Reiterem la nostra vocació ecologista ja expressada en anteriors congressos i el nostre compromís amb l'agenda verda. La magnitud del repte de la lluita contra el canvi climàtic, la transició energètica i la sequera és de gran importància i de caràcter estratègic. **La resposta a l'emergència climàtica és una cursa contra-rellotge que, cada cop, es fa més urgent i requereix teixir grans aliances entre la societat civil, la comunitat científica, el sector públic, el sector privat, els sindicats i la ciutadania.** El nou marc del Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima 2021-2030 i la Llei 7/2021 de canvi climàtic i transició energètica a Espanya han fixat uns criteris flexibles i oberts per poder tenir tota l'ambició en una *Catalunya Verda* per al 2030.

El país acumula un retràs molt preocupant en la lluita contra el canvi climàtic, l'adopció d'energies renovables i el desenvolupament de l'economia circular per la inacció dels governs anteriors. Malgrat la transició ecològica és el principal repte social de la nostra època, els governs independentistes no l'han considerat una prioritat. En els darrers 10 anys hi ha hagut una paralització total de noves instal·lacions de renovables, augmentant el retard en el desplegament de la transició energètica i la distància amb altres zones d'Espanya i de la UE. Catalunya té una dependència energètica molt alta, amb un 92% provinent de combustibles fòssils i nuclears, una important factura directa en la importació de recursos i unes externalitats ambientals, així com alts costos socials i sobre la salut de les persones.

2.2. La transició energètica descarbonitzada i renovable

Catalunya té una dependència energètica molt alta, amb el 92% dels combustibles energètics provinents de combustibles fòssils i nuclears, que genera una important factura directa en la importació de recursos i unes externalitats ambientals, així com alts costos socials i sobre la salut de les persones.

Els i les socialistes defensem un nou model energètic renovable i descarbonitzat. En els darrers 10 anys hi ha hagut una paralització total de noves instal·lacions de renovables, augmentant el retard en el desplegament de la transició energètica i la distància amb altres zones d'Espanya i de la UE.

La descarbonització significa un gran repte però alhora representa també una oportunitat per Catalunya. No assumir aquesta transició amb l'impuls necessari, és una irresponsabilitat en termes ecològics i pot significar que Catalunya perdi oportunitats de progrés i industrialització de la nova economia verda després d'una dècada perduda i d'inacció en aquest àmbit. Es produirà la major transformació econòmica des de la revolució industrial i els socialistes ho volem i podem liderar. Podem oferir solucions i un horitzó d'esperança. Podem i volem ser el partit del futur.

En un context geopolític canviant, on molts dels conflictes són causa o conseqüència dels recursos vinculats a l'energia, la descarbonització ens aportarà seguretat energètica i autonomia estratègica. I per fer-la possible des del govern d'Espanya, els i les socialistes destinem el 37% dels fons europeus *Next Generation* a la transició ecològica i condicionem la resta dels fons a que no es generi un deteriorament ambiental. Governarem per assolir els objectius 2030 fixats per la Unió

Europea: assolir el 42% de renovables sobre l'ús final d'energia, un 39,5% de millora de l'eficiència energètica i un 74% d'energia renovable a la generació elèctrica.

Impulsarem les eines de planificació necessàries per la transició energètica justa com el pla territorial per les energies renovables, el pla de descarbonització de l'economia catalana 2030-2050, el pla d'adaptació al canvi climàtic, el pla nacional de l'aigua i estratègia economia circular. Sempre des d'un compromís social irrenunciable: cap persona ni família pot estar privada del subministra elèctric o d'aigua per cobrir les necessitats vitals bàsiques pel seu nivell de renda.

Potenciarem l'electricitat amb fonts renovables, en particular l'eòlica i fotovoltaica complementades amb el recurs hidroelèctric, la biomassa i els residus. Necessitarem capacitat d'emmagatzematge en centrals elèctriques reversibles (bombejos), en bateries o d'hidrogen verd. Promourem una planificació territorial basada en el recurs eòlic o fotovoltaic que garanteixi la participació de totes les parts implicades, inclosos els ens locals. El territori haurà de ser receptor d'aquestes infraestructures i beneficiari de la preservació dels seus ecosistemes.

Cal articular un sistema just i equilibrat, de consens, amb els diferents territoris i tots els agents implicats en el procés de canvi. En aquest sentit, proposem un seguit de mesures com la creació d'un fons de cooperació local específic per als municipis productors nets d'energies renovables, establir un sistema de preferència en les subvencions de concurrència competitiva de la Generalitat, posar en marxa programes específics de regeneració i rehabilitació de centres urbans, promoure un "bonus verd" com a mecanisme de col·laboració entre el sector privat i les administracions locals, i l'obligació de reservar una part del territori municipal per a la instal·lació de plantes d'energies renovables.

2.3. Resiliència hídrica, la lluita contra la sequera

Un dels efectes del canvi climàtic és que la pluviometria disminueix a Catalunya i que els fenòmens meteorològics s'han tornat més extrems. Les inundacions d'Alcanar o el temporal Glòria i la borrasca Filomena en són un bon exemple. Plugues torrencials que no només provoquen inundacions, també dificulten l'emmagatzematge d'aigua en aquífers i pantans. L'augment de la temperatura redueix, a més, la proporció de nevades, que és una forma natural d'emmagatzemament i de suavitzar el cicle de l'aigua anual.

Segons els informes avançats de la futura Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic 2021-2030, algunes zones de les capçaleres dels rius catalans podrien patir períodes secs més llargs que els actuals en el proper trentenni. A més, si es té en compte que per a la zona nord-est del país **es projecta una reducció de la precipitació mitjana anual per damunt del 30% per al període 2021-2050**, es podria posar en perill la capacitat dels embassaments actuals per a poder abastir aigua a l'agricultura de regadiu i alhora a les necessitats domèstiques dels ciutadans. Per tant, és necessari la implementació de mesures per a l'eficiència del reg actual i, sobretot, per a la reducció de les necessitats del mateix.

Cal recordar que en els darrers quaranta anys s'han viscut set episodis de sequera rellevants a Catalunya. Els més recents, els de 2002, 2005, 2007-2008 i 2016-2017. Hem de ser conscients que Catalunya és especialment vulnerable al canvi climàtic i necessita estar especialment preparada per les conseqüències meteorològiques.

En ple canvi climàtic i en temps de sequera no podem tolerar una pèrdua mitjana del 15% del cicle de l'aigua, lluny del 5% dels països capdavanters. Digitalitzarem la gestió de les xarxes distribuïdores i finançarem noves infraestructures de captació, potabilització i reutilització per diversificar el subministrament.

Els i les socialistes prioritzarem la inversió en infraestructures de regeneració, reutilització i dessalinització de l'aigua. En un escenari d'instal·lacions d'energies renovables descentralitzades i que poden proporcionar energia més barata, pot ser viable obtenir aigua a un cost raonable per poder desvincular la demanda d'aigua de la seva dependència o extracció del cicle natural.

Aprovarem un Pacte Nacional de l'Aigua que asseguri les infraestructures necessàries per desacoblar el cicle de l'aigua de la pluviometria provocada pel canvi climàtic, tot mantenint els cabals ecològics dels rius. Promourem la recuperació dels aqüífers així com la reducció de la contaminació. Promourem la modernització del reg i la reutilització de l'aigua per la satisfacció de la demanda agrícola.

Promourem un model de governança entre la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments del país per col·laborar i coordinar les millores i les garanties d'una bona xarxa d'abastament d'aigua pels diferents usos.

2.4. L'agenda Verda: millors oportunitats i qualitat de vida

Hem de definir una estratègia catalana sobre la biodiversitat 2030. En només dues dècades, Catalunya ha perdut un 25% de les espècies autòctones del territori. En ecosistemes com els rius, els llacs i els aiguamolls, es calcula que la pèrdua d'exemplars és superior al 50% en moltes espècies. En entorns agrícoles, el 30% dels animals han desaparegut. I als boscos, un 10%. Alhora promourem el benestar animal i l'educació ambiental i per la sostenibilitat com a eix transversal en escoles, instituts i universitats.

L'augment de la superfície de bosc ha augmentat l'absorció d'aigua i disminueix també l'aigua disponible de cicle natural. A Catalunya, no hi ha una política de gestió i planificació dels boscos que podria permetre utilitzar la biomassa com a font de renovables i alhora disminuir el risc d'incendis. Cal, doncs, dissenyar i implementar un **Pla d'Aprofitament de la Biomassa Forestal** que contribueixi al doble objectiu de reduir el combustible acumulat als boscos, evitant així la propagació dels incendis, i de diversificar les fonts d'energia.

Hem de desenvolupar les ciutats verdes accessibles en 15 minuts, de manera que els serveis bàsics estiguin a menys de 15 minuts de casa, en el marc de l'Agenda Verda a pobles i ciutats que inclourà un nou Pla de barris Verd. La transició ecològica ofereix l'oportunitat de repensar els nostres barris, els nostres edificis i la nostra forma de vida per un futur més sostenible a través del

disseny urbanístic. Proposarem un acord d'equipaments públics sostenibles a fi d'accelerar la climatització renovable de tots els edificis i instal·lacions de titularitat pública. Assegurarem que abans del 2030 totes les ciutats de més de 20.000 habitants tinguin plans d'urbanisme sostenible i de proximitat. Proposarem un acord d'equipaments públics sostenibles a fi d'accelerar la climatització renovable de tots els edificis i instal·lacions de titularitat pública.

Impulsarem les mesures per frenar la desertificació, apostarem pels corredors biològics i les infraestructures verdes. Vetllarem per una implantació territorial equilibrada de les energies renovables a Catalunya des del diàleg i l'entesa creant un fons de cooperació local específic pels municipis productors nets d'energies renovables i altres incentius.

Promourem la renovació del parc d'habitatges amb criteris de sostenibilitat i eficiència. La transició energètica ha de millorar la competitivitat econòmica de Catalunya i crear nous llocs de treball vinculats a la nova economia verda. Segons la OIT fins el 2030 al món es crearan 24 milions de llocs de treball gràcies a l'economia verda i circular. Catalunya ha de ser un país referent de la prosperitat sostenible i responsable i de la creació de nous llocs de treball i empreses d'eficiència energètica, energies renovables i gestió de residus.

Promourem la transició cap una mobilitat sostenible. Potenciarem la introducció de combustibles líquids renovables que és clau per la descarbonització del transport pesat de mercaderies, aviació i navegació. Garantirem una vigilància eficaç de la qualitat de l'aire i monitoritzarem la reducció d'emissions de CO2 per reduir els gasos d'efecte hivernacle dels sectors més contaminants (mobilitat, indústria, agricultura, producció d'electricitat i edificis).

2.5. Equilibri territorial entre el món urbà i rural

Catalunya té una distribució territorial de la població, riquesa i envelliment molt desigual i preocupant. Les àrees metropolitanes del país cada vegada concentren més població i generen molt més progrés econòmic i social per les persones que hi viuen, mentre que la majoria de les zones menys poblades presenten importants dèficits, tan a nivell d'oportunitats laborals com d'accés als serveis públics bàsics.

Cal repensar i articular un **projecte de país amb oportunitats per a totes les persones i comarques.** I això, independentment del territori on s'hagi nascut o on s'hagi decidit viure per decisió pròpia. És important planificar i construir una xarxa territorial de serveis públics bàsics i també impulsar una **distribució més equitativa de la indústria i les empreses** del país.

L'accés a la salut, l'educació o els serveis socials, entre d'altres, són fonamentals per garantir que es fixi població al territori i afecten molt directament en les necessitats bàsiques de la ciutadania.

Al mateix temps, resulta essencial desencallar i materialitzar les **inversions i infraestructures bàsiques de les zones rurals** per fer-les més habitables i amb major qualitat de vida per les persones que hi viuen. Tan l'arribada de la fibra òptica o cobertura 5G, la modernització de regadius o la millora de les connexions viàries, entre d'altres, ajudarien a pal·liar els efectes de la bretxa territorial actual.

Resulta preocupant observar com existeix un **sentiment majoritari i creixent de greuge i menysteniment** cap a les zones rurals per part de les administracions públiques i dels espais de poder. Aquest allunyament emocional per la falta de respostes adequades s'ha de tenir en compte i s'ha de contrarestar amb una política més propera, adaptada i amb més recursos.

Pel què fa a les **zones de muntanya** de Catalunya, caldrà desencallar i impulsar una nova Llei de Muntanya que doni resposta a les dificultats i reptes actuals del Pirineu. Una renovació de la Llei de muntanya que sigui aprovada amb la participació de les zones afectades i que obri una **nova etapa de prosperitat i progrés**.

Les Comarques de Muntanya estan integrades per la **Cerdanya, el Ripollès, la Garrotxa, el Berguedà, el Solsonès, l'Alt Urgell, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça i el territori de l'Aran**.

Les polítiques de muntanya s'han de coordinar amb la resta de països i territoris amb els que compartim les muntanyes i les valls del Pirineu, tot fomentant les relacions socials, comercials o de serveis públics compartits. Aquestes **relacions transfrontereres** per impulsar projectes compartits són França, Andorra i Aragó.

Per últim, s'ha de fer un **canvi substancial en la presa de decisions de les polítiques públiques que afecten a les zones de muntanya, i rurals** en general. El desconeixement de la seva realitat i els reptes de futur que tenen dificulten, en molts casos, que les noves lleis, normes o pressupostos públics tinguin els efectes desitjats.

Ens cal establir un contracte social entre el medi rural i el medi urbà. La transició ecològica implicarà abordar transformacions sobre el model territorial amb efectes importants en les ciutats, municipis i la relació entre ells. L'agricultura serà motor de generació de riquesa i llocs de treball a més d'un element vertebrador del territori.

3. CREIXEMENT ECONÒMIC inclusiu, innovador, just i sostenible.

3.1. El dret al treball i la ocupació de qualitat

El **paper històric del socialisme democràtic és la defensa de la igualtat social i la millora de les condicions de vida de les classes mitjanes i treballadores. De fet, l'evidència demostra que és l'equitat el motor del creixement i la prosperitat, no pas la desigualtat que n'és un fre limitador.** Per continuar avançant cap a una societat més igualitària i inclusiva, necessitem facilitar les bases redistributives per un creixement econòmic sostingut i sostenible que, després, permeti redistribuir i assegurar pensions dignes i serveis avançats de benestar i cohesió social.

La crisi del 2008 i les polítiques d'austeritat neoliberal de la dreta són receptes fracassades que van accentuar la desigualtat social i el patiment de les famílies i els joves, allargant la recessió econòmica. Gràcies a la influència de les forces socialdemòcrates, la Unió Europea està donant una resposta diferent a la crisi pel COVID 2020-21, recuperant el paper actiu dels Estats i els poders públics com a inversors, dinamitzadors econòmics i proveïdors de serveis públics, seguretat

laboral i cohesió social. Tot i les dificultats del nostre temps, la socialdemocràcia és la millor garantia d'una prosperitat inclusiva i solidària que no deixa ningú enrere.

Els socialistes hem d'apostar amb fermesa per una ocupació de qualitat en la qual totes les persones treballadores ens sentim plenament reconegudes i comprovant que l'esforç repercuteix positivament tant de manera individual com col·lectiva. D'aquí la importància de potenciar un model d'empresa que aposti pel benefici de totes les persones que es veuen afectades per la seva activitat i no únicament pel dels accionistes.

Aquesta aposta agafa força davant dels profunds canvis que està experimentant el nostre model productiu, i on la necessitat de fer-ho sense deixar a ningú enrere esdevé imprescindible. En aquest sentit, **el paper de les organitzacions sindicals és la millor garantia de tenir uns centres de treball més justos i productius**, tal com es demostra a les economies més avançades del nostre entorn.

Una organització del treball amb participació de les persones treballadores, que asseguri la implicació i participació dels treballadors i les treballadores en el funcionament ordinari de les tasques. Aquesta participació ha de suposar més motivació i un major compromís de les persones en la millora dels sistemes i procediments productius, i és un element clau per abordar un dels grans reptes de l'economia: la millora de la productivitat.

La digitalització i la descarbonització són dos dels grans reptes del mercat de treball, en termes de les competències necessàries i de transició cap a un nou model productiu. Per tal de fer-hi front i convertir els reptes en oportunitats, necessitem un nou contracte social que permeti accedir en igualtat al treball, combatre les desigualtats i repartir els costos mentre es garanteix l'acompanyament en els trànsits laborals, i s'assegura el temps per conciliar la vida laboral, familiar i personal.

El món del treball està canviant i el nostre deure és facilitar l'adaptació dels treballadors i les treballadores a la nova realitat oferint formació, acompanyament i competències, (especialment orientades a la transició ecològica, l'economia de les cures o la revolució industrial 4.0) per generar noves oportunitats d'ocupació, tenint en compte les necessitats de cada territori.

La robotització no ha de generar, necessàriament, destrucció de llocs de treball i baixada de salaris. **Nosaltres apostem per transformar aquest increment de la productivitat en una reducció de la jornada laboral i un major repartiment del treball**, sense perdre poder adquisitiu. Aprofitem la feina que fan les màquines per alliberar temps en benefici de les persones, no per enriquir a una elit.

L'augment global de treballadors autònoms, la subcontractació o l'economia de plataforma ens indica que els mercats de treball són cada cop més incapaços de garantir bons llocs de treball. Per això cal destacar l'aposta socialista a Espanya per regular i millorar les relacions laborals per tal d'evitar que esdevinguin noves formes d'abús i dotar-les de seguretat econòmica. Un mercat de treball desregulat és un mecanisme de reproducció de les desigualtats, i l'actuació de l'esquerra des dels governs han convertir-lo en un mecanisme per contribuir a la seguretat econòmica, evitant esdevenir un simple repartiment de la precarietat.

Sense dubte, no serà possible assolir un mercat de treball just i garant de la seguretat econòmica si les discriminacions laborals per raó de gènere segueixen presents. Les diferents bretxes, sobretot la de gènere, que recorren el món laboral han de ser eliminades per poder afirmar i garantir que un lloc de treball garanteix l'emancipació i la igualtat d'oportunitats.

Consolidarem les millores en protecció social i prestacions dels autònoms. L'augment del treball autònom, la subcontractació i l'economia de plataforma no es pot traduir en precarietat i inseguretat sinó en drets laborals, treballs dignes i protecció de l'emprenedoria i l'economia de proximitat. Hem d'impulsar una millora de la fiscalitat dels autònoms, augmentant els incentius per incloure'ls a la transició ecològica i digital i reforçant la seva competitivitat.

Defensem la participació dels treballadors en l'organització del treball i en la millora dels sistemes i procediments productius, com a element clau per a la millora de la productivitat i la motivació en entorns laborals que siguin equitatius, saludables i permetin el creixement i promoció de les persones, també pels col·lectius vulnerables.

La dignitat laboral i salarial requereix d'una inspecció de treball forta i capacitada, com a garant del compliment dels drets i les condicions laborals, que asseguri la salut en els llocs de treball, l'equitat de gènere i la no-discriminació, fiscalitzant i sancionant el frau, l'abús i l'explotació laboral, així com l'economia submergida.

3.2. L'aposta per la indústria del futur i l'economia digital

Catalunya és una de les principals regions industrials d'Europa, malgrat la davallada que ha patit el sector en els darrers anys. La indústria representa, actualment, en sentit ampli el 50% de l'economia catalana i suposa el 20% del PIB.

Per tal de revertir la pèrdua de pes, la indústria catalana necessita afrontar una sèrie de reptes: la capacitat professional i al llarg de la vida, la internacionalització, la major inversió en recerca i innovació o la dimensió empresarial. **Per això, és imprescindible que comptem amb una bona política industrial per a Catalunya amb recursos i instruments suficients.**

La indústria és un sector clau pel fet que és fonamental per a la millora de la productivitat, la ocupació de qualitat, la major inversió en innovació, i la capacitat de diversificar sectorialment l'economia, fet que la converteix en més resiliència per afrontar noves crisis.

Hem de recuperar el lideratge industrial i reforçar el nostre accés als productes bàsics. Per això, en el camp de la indústria, necessitem una indústria interdependent, connectada a les cadenes globals de producció, però resiliència i adaptable a les diferents conjuntures i necessitats. **Una indústria amb inversió i pactes sectorials de transició adreçada a alguns sectors tractors, i amb una especialització regional enfocada a àrees d'oportunitat,** no tancades a un sol sector. Una indústria basada en el coneixement on la tecnologia ens permeti abordar els nous reptes de la gestió de les dades, la intel·ligència artificial, la robòtica o la connectivitat de les coses.

Definirem una Estratègia Industrial alineada amb les polítiques europees de transició cap a la neutralitat climàtica i el lideratge digital, apostant per l'atracció de talent, l'emprenedoria, la innovació, i les *start-ups* en indústries de futur (6G, energies netes, robòtica, fabricació intel·ligent, Big Data, IoT, IA, xips, nanotecnologia, biomedicina, cadena agroalimentària o computació quàntica).

El nostre teixit econòmic està conformat en el seu 99% per microempreses i petites i mitjanes empreses (pimes). Aquestes creen dos de cada 3 llocs de treball i contribueixen a més de la meitat del valor afegit del total generat per les empreses. **Els i les socialistes coneixedors d'aquesta realitat, volem reforçar els programes per incrementar la competitivitat i la dimensió de les pimes amb més innovació i finançament.** Així com governar i legislar tenint en compte aquesta realitat.

L'economia digital és una de les indústries més grans de Catalunya i d'ample creixement internacional. De fet, Barcelona és la millor ciutat tecnològica del món que no és capital, segons diversos estudis, i és la segona ciutat europea amb el millor enfocament d'ecosistema tecnològic eficaç. Tot i així tenim reptes que cal afrontar com l'atracció i retenció de talent, la inversió en noves tecnologies d'impacte com la intel·ligència artificial, les dades, el cloud i els serveis al núvol.

Per això és imprescindible que els i les socialistes, **apostem per augmentar la inversió en les universitats que són els nostres centre de generació de coneixement i de capacitat professional, els centres de recerca i les infraestructures tecnològiques estratègiques.**

És per aquesta rellevància que cal que **facilem** aquesta transició digital. **Per això, impulsarem la digitalització i modernització de les pimes catalanes per fer-les més competitives i innovadores,** facilitant el seu accés al coneixement a través dels centres tecnològics, oferint formació i posant recursos al seu abast per accelerar aquesta transició.

El sector turístic aporta un 12% del PIB de Catalunya i quasi el 13% dels llocs de treball però requereix una transformació cap un model sostenible, de qualitat laboral i salaris dignes que requereix una revisió de la normativa reguladora i l'aprovació d'una nova Llei de turisme de Catalunya, donat que l'actual és del 2002 i està del tot desfasada.

Els socialistes apostem per un model comercial competitiu: proper, modern i professionalitzat que generi activitat i ocupació arreu dels pobles i ciutats de Catalunya. Mobilitzarem recursos públics i una regulació favorable per garantir la viabilitat, el relleu generacional i l'adaptació del sector comercial a les noves demandes dels consumidors.

El sector agroalimentari és el primer sector de l'economia de Catalunya i representa un 19% del PIB, amb una facturació total de 43.000 Milions d'euros i ocupant a 177.000 persones, segons dades de la Generalitat. Apostar per l'agricultura i la indústria alimentària garanteix l'abastiment d'aliments saludables, segurs i assequibles per la ciutadania i també fa de motor d'activitat econòmica i de progrés a les zones rurals i més aïllades.

Treballarem per modernitzar les infraestructures de regadiu i les finques agrícoles, per fer-les

més competitives. Al mateix temps, cal donar suport a l'agricultura familiar i professionalitzar la seva gestió.

Defensem l'economia social que cal enfortir donat que representa els valors del cooperativisme i suposa el 8% del PIB de Catalunya. Prioritzarem les clàusules socials i la reserva de mercat en els processos de compra i contractació de les administracions públiques i altres mesures de suport en clau predistributiva i de compromís amb el teixit de l'economia social.

3.3. Les infraestructures físiques i digitals

La prosperitat de Catalunya també depèn de les seves infraestructures, en la mesura que aquestes tenen una incidència real en la vertebració del territori català i, per tant, en la productivitat, la qualitat i l'eficiència del sistema econòmic del país. Cal fer un esforç de modernització i millora de les infraestructures del país, especialment en el sistema de transport, tant en la xarxa de ferrocarril com en la de carreteres, ports i aeroports.

Els indicadors sobre el nivell de congestió d'algunes d'aquestes infraestructures ens interpel·la vers la planificació a mig i llarg termini, i la inversió urgent per tal de poder comptar amb les infraestructures necessàries i així no frenar l'economia i el desenvolupament de Catalunya.

Defensem un model de mobilitat sostenible per enfortir la competitivitat i el reequilibri territorial, fent les interconnexions, les inversions i l'augment de capacitats de les xarxes per garantir la base material d'una moderna prosperitat.

Per consolidar la internacionalització de l'economia catalana necessitem ampliar l'Aeroport El Prat-Josep Tarradellas com a *hub* intercontinental al sud d'Europa i a la Mediterrània, conciliant l'interès mediambiental amb el potencial econòmic. El darrer pla d'aeroports de Catalunya va caducar l'any 2015 i la nostra competitivitat no pot esperar més. I també dotar de **bones connexions ferroviàries i viàries als Ports de Barcelona i Tarragona**, claus pel transport comercial i industrial.

En tot aquest àmbit és imprescindible el treball coordinat des de la lleialtat institucional amb el Govern d'Espanya per tal de fer efectiu el **traspàs de Rodalies i continuar amb les inversions que han de permetre que la nostra xarxa ferroviària sigui més moderna**, responent a les necessitats de mobilitat de la ciutadania.

Ens trobem davant l'anomenada quarta revolució industrial. En els darrers anys, la tecnologia està jugant un paper molt rellevant a la nostra societat, sobretot en sectors com l'industrial i l'econòmic, però també en l'educatiu o el sanitari. L'arribada de la intel·ligència artificial està suposant reptes i riscos que desconèixiem fa tan sols uns anys i que ens plantegen un salt endavant.

Per tal de ser competitius en aquesta nova revolució tecnològica i digital cal que el país **desplegui la fibra òptica i la tecnologia 5G** per tot Catalunya arribant a tots els municipis per permetre'ls la connexió a serveis públics i privats del país.

Amb una aposta clara per les infraestructures físiques i digitals podrem garantir la mobilitat de les persones, dels treballadors, així com de les mercaderies i les empreses.

4. CONEIXEMENT I TALENT: una Catalunya líder en educació, innovació i cultura

4.1. Un sistema educatiu excel·lent, inclusiu i arrelat al territori

L'educació i la formació són el pulmó de la prosperitat futura de Catalunya, per això ambicionem un sistema educatiu excel·lent, inclusiu, equitatiu i arrelat al territori, capaç de ser un veritable ascensor social i fer un salt col·lectiu endavant. Volem enfortir el sistema educatiu i formatiu amb visió estratègica cap a objectius definits des d'amplis consensos, impulsant un Pacte per l'Educació 2030 que **refaci la confiança amb la comunitat educativa i generi l'estabilitat necessària per promoure una millora educativa.** Els i les socialistes ens fixem assolir tres grans objectius: a) elevar el nivell general de coneixements, competències bàsiques i titulacions; b) afavorir trajectòries d'aprenentatge i d'oportunitats formatives al llarg de la vida per a tota la ciutadania i c) i fer-ho, amb la màxima equitat i inclusió comptant amb la dotació suficient de recursos públics que ha d'arribar al 6% del PIB segons disposa la LEC (2009).

És necessari revertir el desgavell i mal govern del departament d'Educació que ha agreujat el malestar de la comunitat educativa i ha empitjorat els resultats de les proves de competències bàsiques fins situar-nos a la cua d'Espanya. **La Catalunya del Coneixement que ambicionem requereix d'un nou estil de construir els acords i de gestionar els recursos des d'un nou model de governança educativa més descentralitzat, flexible i eficient,** que planifiqui amb una mirada llarga, i redueixi la càrrega burocràtica dels centres educatius. **Volem enfortir els serveis territorials i desplegar les zones educatives en aplicació de la Llei d'Educació de Catalunya (LEC,2009)** per respondre a la diversitat de contextos i realitats, establint compromisos de co-responsabilitat estratègica amb els municipis

La inversió en educació infantil és la més rentable i té un alt retorn social, fomenta el desenvolupament cognitiu dels infants i assegura l'equitat posterior de les trajectòries i facilita la conciliació a les famílies joves, especialment de les dones. Treballarem per **garantir la universalitat i gratuïtat de l'escola bressol (0-2 anys) finançada des de la Generalitat i d'acord amb els municipis, creant noves places públiques amb equilibri territorial per tal d'assegurar l'equitat.** Els i les socialistes defensarem que formi part d'una Estratègia Integral d'Educació i Cura de la Petita Infància (0-6 anys).

Catalunya no pot liderar les taxes d'abandonament escolar prematur. Cal avançar en la universalització de l'educació pública, gratuïta i de qualitat fins els 18 anys des d'una estratègia de

lluita contra l'abandonament a desplegar des de zones educatives, municipis, SOC i departament d'Educació per garantir que cada persona tingui l'oportunitat d'obtenir una titulació professional post-obligatòria i aprofitar les oportunitats formatives al llarg de la vida.

L'escola inclusiva segueix sent un repte pendent del nostre sistema educatiu, especialment per manca de formació i sobretot de professionals especialitzats suficients de suport a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu. Així, si bé han incrementat els recursos en els darrers temps, aquests continuen essent del tot insuficients. No hi ha hagut un bon desplegament del Decret 150/2017, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, fet que, juntament amb el major nombre de nens i nenes amb diagnòstics de trastorns del neurodesenvolupament i dificultats d'aprenentatge, ha afegit molta pressió tant a l'escola ordinària com als centres d'educació especial.

Defensem una escola pública excel·lent que desplegui un sistema educatiu inclusiu, els nous currículums competencials i un pla per garantir l'aprenentatge de l'anglès als 16 anys com a elements claus de l'equitat i la capacitat en el món global d'avui. Volem definir un **pla estratègic per l'equitat educativa a Catalunya** dotat amb un Observatori de l'Equitat com disposa la LEC per reduir la desigualtat de resultats i identificar bones pràctiques d'escoles resilients, tot accelerant el desplegament del Pacte contra la segregació escolar i per una escolarització equilibrada.

I al costat d'aquest gran repte, n'han emergit amb força altres com la coeducació per combatre els estereotips de gènere i generar les mateixes oportunitats per a nens i nenes, com fer front a l'assetjament i ciberassetjament que es dona massa sovint a les aules, com fomentar la lectura o el gran debat sobre les oportunitats o amenaces de la transformació digital i l'impacte que poden tenir plataformes com ChatGPT.

També cal **continuar impulsant la modernització i prestigi de la Formació Professional** que volem de qualitat, dual, gratuïta, actualitzada, així com el foment del professorat especialista i la garantia d'una oferta pública suficient i adaptada a les necessitats formatives del territori i dels sectors més estratègics i emergents. Alhora, alinear tots els agents del sistema FPCAT i les polítiques actives d'ocupació per l'acreditació de competències del 42% dels ocupats i bona part dels aturats que no tenen cap títol professional tot i la seva experiència laboral i formativa. Hem de tenir ben present la inclusió dels col·lectius desafavorits i de baix nivell formatiu a noves oportunitats d'aprenentatge professional i d'alfabetització digital que millorin la seva ocupabilitat i facilitin la seva sortida de la precarietat i la pobresa.

Els docents i professionals del sistema educatiu mereixen el màxim reconeixement i suport a la seva tasca: requereixen la col·laboració de les famílies i del conjunt de la societat i necessiten al costat nous perfils professionals qualificats, així com una oferta de formació permanent més útil per afrontar els nous reptes i millorar l'atenció educativa. També considerem que cal treballar mesures específiques que permetin **garantir el dret a l'educació dels nens i nenes**.

L'emergència climàtica ens exigeix adequar i transformar les infraestructures educatives de Catalunya, garantint la inversió necessària per millorar l'eficiència i l'estalvi energètic en els

centres educatius, impulsar-hi la instal·lació d'energies renovables i **garantir-hi una climatització sostenible i saludable** per fer front a les noves condicions derivades del canvi climàtic. Igualment, cal construir els centres educatius pendents i impulsar les obres de Reforma, Ampliació i Millora (RAM) dels centres existents que ho requereixin, substituir progressivament el mobiliari actual dels centres per modernitzar-lo i adequar-lo als nous aprenentatges, i especialment invertir en l'actualització de maquinària i tecnologia dels centres de FP.

En definitiva, **volem una societat educadora per guanyar la Catalunya del 2030.**

4.2. Universitats, ciència i innovació

Per tal de generar coneixement de qualitat necessitem un sistema d'educació superior excel·lent, capaç de formar, generar i captar talent. Ens cal una universitat pública de qualitat que sigui garantia de futur.

Les universitats catalanes han protagonitzat una part fonamental del progrés social, econòmic i cultural de Catalunya. En aquest sentit, el sistema universitari català ha assolit nivells de qualitat i prestigi en els àmbits de la docència i la recerca, contrastables internacionalment. Ara bé, en la transferència d'aquest coneixement tenim mancances importants, no comptem amb un sistema d'innovació amb recursos i instruments que ens permeti que aquest coneixement que es genera a la universitat esdevingui, de manera generalitzada, motor econòmic i progrés social.

Tanmateix, en els darrers anys hi ha hagut greu daltabaix a les universitats: les retallades pressupostàries han incrementat considerablement la precarització de les plantilles del professorat i de personal d'administració i serveis. I l'augment de preus de les matrícules sumat a la reducció de les beques ha afeblit la capacitat de la universitat per garantir la igualtat d'oportunitats. Han estat els equips de professionals de les universitats els que, amb molt esforç i dedicació, han aconseguit mantenir i oferir un alt nivell de qualitat.

Ara bé, si volem garantir de manera sostenible i justa un alt nivell d'excel·lència a les nostres universitats, **és imprescindible augmentar el finançament i la inversió.** Els socialistes defensem que les polítiques lligades al coneixement siguin una prioritat per tal que Catalunya pugui esdevenir un dels territoris més competitius i innovadors a Europa.

Els centres de recerca són una singularitat dins el nostre sistema de coneixement, conformat per prop de 10.000 científics de diferents àmbits de coneixement. Cal preservar el model actualitzant-lo i dedicant-li la inversió necessària per tal que puguin continuar desenvolupar el seu paper dins el camp de la ciència, amb estabilitat i seguretat.

El coneixement que es genera a les universitats i als centres de recerca s'ha de transferir al teixit productiu per tal de valoritzar-lo a través dels processos, els productes i els serveis generant així innovació i, per tant, competitivitat.

Aquest és un dels reptes més notables que té el nostre sistema, notable en generació de coneixement i deficitari en la seva aplicació, és a dir, en innovació. Som dels països amb producció

científica elevada però els diversos estudis i rànquings a nivell europeu ens situen en posicions baixes en innovació. I, per tant, és en aquí on caldrà incidir de manera més intensa amb l'objectiu de **posicionar Catalunya entre les 50 regions més innovadores i capdavanteres de la societat del coneixement de la Unió Europea en 2030.**

4.3. La Catalunya creativa

L'economia i la societat del coneixement depenen de la creativitat de les persones i les empreses i aquesta s'adquireix i s'estimula gràcies a la tolerància, les arts i la cultura. Les polítiques públiques culturals han d'arribar al 2% del pressupost de la Generalitat i cal treballar en grans aliances amb les polítiques educatives (promoció de la lectura, les biblioteques i els ensenyaments artístics), amb les polítiques de promoció econòmica (patrimoni cultural i històric) i amb el món artístic, les indústries culturals i els municipis i entitats supramunicipals que configuren l'ecosistema cultural del país.

Garantirem els drets culturals i la igualtat d'accés al consum cultural i de les arts, donat que reforça la cohesió social, enriqueix la vida cívica i comunitària i eleva la qualitat del debat públic i democràtic. Els i les socialistes modernitzarem i reorientarem les polítiques culturals, proposant un Pacte Nacional per a la Cultura, la llei de drets culturals, una nova llei de patrimoni i actualitzarem el pla d'equipaments culturals de Catalunya que ha quedat desfasat. Sempre tenint en compte l'equilibri territorial, donant suport a les polítiques locals, potenciant les itineràncies i oferint oportunitats i ajuts per a la creació i l'expressió artística.

Defensem que Catalunya compti amb un Pla General d'Ensenyaments Artístics, perquè volem igualtat d'oportunitats en l'accés a l'educació i la formació artística. Impulsarem mesures de promoció de programacions en arts escèniques a tot el territori, de consum cultural i atracció de nous públics, recolzarem els centres municipals de música i arts i obrirem línies d'ajudes, abonaments i incentius perquè tothom pugui formar-se i gaudir-ne de les creacions culturals.

4.4. Transició digital justa

La tecnologia digital està canviant la vida de les persones. L'estratègia digital a Catalunya, Espanya i Europa aspira a aconseguir que aquesta transformació es faci per a les persones i les empreses.

La transició digital de la societat pot ser un factor d'avanç social i econòmic, però també pot contribuir a l'increment de la desigualtat, com es va posar de manifest durant la pandèmia. En aquest sentit estem davant un nou dret de ciutadania, el dret digital. Per aconseguir aquest dret, **hem de garantir una digitalització inclusiva** on ningú quedi enrere, combatent les diferents bretxes, que no són només d'edat, sinó també de gènere o per condicions de vulnerabilitat social.

Les ciutats poden ser actors actius en l'ecosistema d'innovació digital. Són l'espai perfecte per actuar com a laboratori per tal que les empreses puguin provar les seves solucions basades en tecnologia per a serveis centrats en el ciutadà en un entorn urbà. Els beneficis són dobles: la

ciutat pot oferir millors serveis a les seves ciutats i estimular la innovació que és beneficiosa per a la societat, i les empreses poden provar els seus serveis i ampliar productes viables, la qual cosa impulsa el desenvolupament econòmic local i regional. Al mateix temps, les ciutats també es veuen com a facilitadors per a una major coordinació de l'ecosistema de la innovació tecnològica local, assegurant una governança col·laborativa.

5. IGUALTAT PLENA ENTRE HOMES I DONES: més feminisme, millor democràcia

Ser feminista no és una opció pels i les socialistes. El PSC aposta contundentment per la defensa dels drets de les dones i per les polítiques feministes com a instrument necessari per aconseguir la igualtat real i efectiva entre dones i homes, i aconseguir una societat lliure de masclisme.

Per aconseguir-ho, **és imprescindible definir i identificar els objectius de l'agenda feminista no assolits encara i incorporar els nous reptes feministes que han de donar resposta a les dones,** però també als homes que defensen un nou model de masculinitat, una altra forma de ser i estar al món, renunciant als privilegis de gènere que els hi atorga el sistema patriarcal.

El patriarcat es sustenta en els gèneres per justificar la jerarquia existent entre els sexes, i la discriminació estructural que pateixen les dones a la societat. Els i les socialistes ens declarem abolicionistes del gènere com a construcció social i cultural creada pel sistema patriarcal per justificar i consolidar el poder dels homes envers les dones.

La nostra proposta de societat garanteix els drets de les dones, i allibera els homes del model de masculinitat clàssic. Com a socialistes, no estem a la política per conviure amb la realitat, sinó per provocar canvis transformadors. No és intrascendent que sempre que les dones hem avançat en drets i llibertats, ha estat de la mà de governs socialistes: el dret a l'avortament, la llei contra la violència de gènere, la llei d'autonomia personal i atenció a la dependència, la llei d'igualtat efectiva entre dones i homes, la lluita contra la bretxa salarial o l'equiparació dels permisos de paternitat i maternitat, en són només alguns exemples.

Sense dubte, molt hem avançat en **la lluita contra la violència masclista** i en fer la nostra societat més igualitària. I ha estat sempre de la mà del moviment feminista. **Però encara queda molt camí per recórrer fins la igualtat real i efectiva.** Un camí que pot veure's entorpit pels pactes del PP i VOX, que neguen la desigualtat existent entre dones i homes a la societat, així com la violència masclista.

Els i les socialistes estem fermament compromesos i compromeses amb el feminisme. Per això, defensem la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere al global de les polítiques públiques i, per tant, a tots i cadascun dels recursos i serveis públics que s'ofereixen a la ciutadania. Alhora que prioritzem i implementem polítiques feministes, especialment aquelles centrades en la lluita contra la violència masclista, l'eliminació de la bretxa salarial i de les pensions, així com la d'altres

formes de discriminació laboral (segregacions horitzontals i verticals, parcialitat i temporalitat en els contractes, etc.), el foment de nous models de masculinitat, que afavoreixin la corresponsabilitat, i l'abolició dels ventres de lloguer i la prostitució, i la persecució del tràfic de dones i infants amb finalitat d'explotació sexual.

5.1. El nou contracte social

El sistema patriarcal es sustenta en els gèneres per justificar la divisió sexual del treball, vinculant a les dones amb l'espai privat i el treball reproductiu, privant-les de remuneració, i als homes amb l'espai públic i el treball productiu.

La incorporació massiva de les dones al mercat de treball, a partir de la dècada dels 80 del segle XX, va limitar-se, en moltes ocasions, a reproduir, de manera remunerada, el treball domèstic i de cura realitzat a la llar, és el que coneixem com a segregació horitzontal.

La crisi sanitària derivada de la COVID19, i l'impacte que aquesta va tenir a les nostres condicions de vida quotidianes (col·lapse del sistema de salut), vulnerabilitat de les persones grans (accentuada en els centres residencials), tancament dels centres educatius, dels centres de dia, i dels centres especials de treball, són només alguns dels exemples que mostren treballs realitzats normalment per dones al mercat de treball (treballadores familiars, auxiliars de la llar, infermeres, mestres, treballadores socials...) o a l'espai privat.

La rellevància que els treballs de cura van tindre durant la pandèmia, ha servit per mostrar **la manca de reconeixement que tenen les feines tradicionalment considerades femenines, tant a nivell social com salarial**. I és que els treballs feminitzats són normalment els més menystinguts i precaritzats.

L'economia submergida, malauradament, també té un impacte de gènere important. Moltes són les dones que treballen en l'àmbit de la neteja domèstica o en la cura de persones. En definitiva, les dones tenen treballs més precaris i inestables, tenen ingressos menors, tenen menys capacitat d'estalvi, i també són les qui assumeixen de manera habitual el treball no remunerat de la cura.

La proposta del feminisme socialista es basa en un nou contracte social que es basi en la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, i que renunciï a la jerarquia entre els gèneres, típica de les societats patriarcals. Un nou contracte que aposti per la igualtat efectiva entre dones i homes tant a l'espai públic com privat, i per tant, tan al treball productiu com al reproductiu.

La coeducació des de la petita infància és el mitjà per acabar amb la segregació horitzontal en les carreres acadèmiques i professionals de dones i homes. L'objectiu del socialisme feminista és acabar amb els terres enganxifosos alhora que es trenquen els sostres de vida que impedeixen a les dones arribar als llocs de poder i lideratge.

El treball reproductiu també necessita canvis transformadors per aconseguir la igualtat efectiva entre dones i homes. Malgrat que les dones s'han incorporat massivament al treball productiu, els

homes no ho han fet amb la mateixa intensitat al reproductiu. La manca de capacitat de gestió i disposició del temps és un factor de desigualtat social i d'oportunitats, que perjudica majoritàriament les dones. Hem de considerar el temps com un dret de ciutadania, i fomentar la conciliació entre els diversos espais vitals (personal, familiar, laboral, polític i social), així com la corresponsabilitat en el treball de cura, perquè dones i homes tinguin una vida més justa i plena.

5.2. L'instrument del patriarcat per sotmetre les dones: la violència masclista

La violència contra les dones és la manifestació més virulenta de les discriminacions estructurals que patim les dones només pel fet de ser dones. Una societat que aspira a ser realment democràtica i socialment justa no pot permetre que la meitat de la població pateixi violència.

La violència contra les dones té moltes cares i desgraciadament mil formes d'exercir-la. Les amenaces, la inseguretat, la dependència econòmica, la violència física, la psicològica, la impossibilitat de sortir d'una llar en la que conviure amb qui exerceix la violència diària, l'assetjament, les agressions sexuals a l'espai públic (i també al privat), els ventres de lloguer, la mutilació genital femenina, l'explotació sexual...

I amb tot, s'afegeixen noves formes de violència com la violència virtual a través de les xarxes mitjançant la difusió d'imatges no consentides, la pornorevenja, ciberassetjament, sextorsió, tràfic de persones o doxing, la distribució d'imatges fictícies realitzades amb intel·ligència artificial.

No hi ha límits en els mitjans que el sistema patriarcal utilitza per perpetuar les jerarquies de gènere existents, encara avui, a la nostra societat.

Els i les socialistes sempre hem estat compromeses amb l'abolició de l'explotació sexual i reproductiva de les dones. Ambdues són dues cares de la mateixa moneda: l'esclavitud de les dones que estan en situació de precarietat.

Tant la prostitució com el tràfic són formes de violència extrema que atempten contra la llibertat, la integritat, la salut, la vida, la seguretat i la dignitat de les dones. Per això des del feminisme socialista ens declarem en contra del proxenetisme en totes les seves formes.

Només una societat en la qual les dones no pateixin cap tipus de violència pel simple fet de ser dones, pot ser considerada una societat completament lliure i només una democràcia lliure de violència masclista pot ser una democràcia plena.

6. MÉS BENESTAR: un país equitatiu per viure, créixer i progressar

6.1. Enfortir i fer sostenible l'Estat del Benestar al llarg de la vida

Catalunya s'enfronta a dos reptes fonamentals en l'enfortiment del nostre sistema de protecció social: l'increment de les desigualtats i el procés d'envelliment de la població. Per abordar-los

serà fonamental continuar enfortint l'Estat del Benestar al conjunt d'Espanya i Catalunya. L'increment de les pensions, els ERTes, la posada en marxa de l'Ingrés Mínim Vital o l'increment del Salari Mínim Interprofessional han estat algunes de les recents mesures dels governs socialistes que han contribuït a enfortir-ho, el que demostra que la lluita contra les desigualtats no depèn d'una política concreta, sinó de l'abordatge de les mateixes des d'una acció coordinada.

Catalunya ha d'estar preparada pels constants canvis del món laboral, la digitalització i les polítiques de canvi climàtic, i vetllar a la vegada perquè aquests no impliquin un increment de les desigualtats. Els i les socialistes vetllarem perquè el necessari progrés de la nostra societat no deixi a ningú enrere i per a l'exercici ple dels drets de ciutadania, els que ja existeixen i de nous com el dret digital, el dret al temps i el dret a les cures.

Pel que fa a l'increment de les desigualtats, **cal reforçar les polítiques de garantia de rendes perquè arribin al conjunt de la població que es troba en situació d'exclusió social**, mitjançant sistemes de gestió integrats de les prestacions existents a Catalunya, amb especial atenció a aquelles que tenen com a **objectiu reduir la pobresa infantil**. S'imposa una simplificació dels procediments d'accés a les prestacions socials, encetar polítiques més pensades en la pre-distribució, i abordar un dels elements centrals en la generació de la desigualtat: l'accés i el manteniment de l'habitatge.

Els i les socialistes hem estat i som essencials en la creació i consolidació del nostre sistema de serveis socials, fonamentals avui dia per a garantir la cohesió social i la igualtat d'oportunitats. Cal avançar en la modernització del sistema tot cercant la seva eficiència i interconnexió amb el sistema sanitari i l'àmbit comunitari. **Els ajuntaments es configuren com a element central per a una bona gestió** dels serveis socials, pels que cal garantir un bon finançament econòmic i de recursos humans, tot deixant enrere l'infrafinançament de la darrera dècada a Catalunya.

D'altra banda, el procés d'envelliment de la població, fruit de la consolidació del nostre sistema sanitari públic i de la millora de la qualitat de vida de la població, així com els canvis demogràfics, esdevenen un gran repte per a la nostra societat. És essencial que reconeixem que la demografia està canviant molt despresa, segons les projeccions d'habitants a Catalunya, el 2040 el 26,6% seran majors de 65 anys, i que aquest fenomen requereix una revisió de les polítiques actuals i un abordatge de l'envelliment com un fenomen que és divers i complex. La longevitat és una realitat que cal posar en valor, un enriquiment pel conjunt del país que a la vegada requereix atenció específica. La millora del benestar físic, psíquic i social, així com la garantia de la participació i inclusió de la gent gran en tots els àmbits de la vida.

Per fer possible el benestar de la persones grans és necessari **replantejar l'actual sistema residencial i de cures**, prioritzant l'envelliment a casa i ampliant els actuals recursos residencials, millorant les condicions laborals d'un sector que serà estratègic i fonamental per a la consolidació del nostre Estat del Benestar; **apostar per la formació continuada**, especialment en la seva adaptació a les noves tecnologies de la comunicació i la digitalització; **assegurar una visió intergeneracional també de les polítiques d'igualtat; impulsar la perspectiva d'edat en les**

polítiques de mobilitat, per uns pobles i unes ciutats més segures i accessibles; **garantir la participació activa de la persones grans** com part activa de la nostre societat.

Els i les socialistes estem compromeses amb la **necessitat d'incorporar la perspectiva i l'experiència de la gent gran en les polítiques com un valor que beneficia la societat en conjunt i, per fer-ho possible, és imprescindible la participació social i l'acció Intergeneracional.**

6.2. Sanitat pública universal, integral i accessible que redueix les llistes d'espera

Els socialistes defensem un concepte holístic, integral i comunitari de la salut, orientat a la promoció i prevenció, incentivant hàbits de vida saludables que millorin l'estat de salut de la ciutadania, que redueixin les desigualtats en salut, que cuidi i respecti els seus professionals, respecti l'autonomia de les persones i tingui cura de l'entorn.

En aquest marc, volem desenvolupar polítiques a l'entorn de 3 grans objectius:

- a) **Enfortir el Sistema Públic de Salut:** universal, accessible, de qualitat, equitatiu i al llarg de la vida.
- b) **Fomentar la prevenció i promoció de la salut,** promovent hàbits de vida saludables.
- c) **Avançar cap a un sistema d'atenció integral social i sanitari,** equitatiu a tot el territori

Volem liderar la necessària transformació del sistema sanitari per donar resposta a les creixents necessitats socials, econòmiques i demogràfiques, garantint la sostenibilitat del sistema i buscant els millors resultats en salut, atenent a l'envelliment de la població, l'accés als canvis tecnològics i farmacològics, els nous perfils professionals i el canvi climàtic. Cal millorar i accelerar els processos de digitalització del sistema per modernitzar-los i permetre que donin el màxim de resultats. El sistema necessita fomentar la transparència i el retiment de comptes.

Defensem un sistema de salut basat en l'atenció primària, comunitària i una forta xarxa hospitalària, amb alta competència professional i generadora de coneixement i d'innovació. Cal avançar en una atenció integral, i integrada social i sanitària que ens permeti envellir a casa, si és el que decidim, i amb totes les garanties d'assistència

Una atenció primària i comunitària que garanteixi l'accessibilitat de la ciutadania als seus professionals de referència en 48 hores, amb capacitat diagnòstica, formació dels i les professionals, autonomia de gestió i capacitat de coordinació amb els altres nivells socials i assistencials.

Els socialistes defensem el disseny i aplicació d'un pla d'abordatge de les llistes d'espera de visites especialitzades, proves diagnòstiques i intervencions quirúrgiques, establint temps màxim de resposta per tal de garantir la millor atenció al pacient.

L'atenció a la salut mental serà un dels principals reptes de les nostres polítiques públiques, per donar resposta a l'impacte de la salut mental a nivell individual, familiar i comunitari, garantint els drets amb recursos suficients i amb una lluita decidida contra l'estigma.

6.3. Cap a una societat més diversa

Una Catalunya de Tots i Totes on tothom pugui desenvolupar el seu projecte vital sense barreres ni discriminacions. Perquè una societat diversa, inclusiva, justa, lliure, igualitària i fraternal, ens enriqueix com a país i com a democràcia de qualitat i per això, els i les socialistes defensem la igualtat real d'oportunitats i l'eradicació de tota forma d'intolerància, de prejudicis i d'odi (sexisme, classisme, racisme, edatisme, homofòbia, transfòbia, fanatisme...) que són els pitjors dissolvents de la igualtat i l'ideal democràtic de societat.

El Partit Socialista de Catalunya reafirma el seu compromís amb la construcció d'una societat on cadascú pugui estimar i viure en plena igualtat. En aquest sentit, és imperatiu garantir els drets del col·lectiu LGTBI, erradicant les discriminacions que sofreixen en àmbits com el treball, les institucions i la vida quotidiana.

En un context marcat per l'auge de moviments populistes i d'ultradreta, que no només han penetrat les institucions sinó que també influencien el discurs de la dreta tradicional, cal alçar la veu. **Denunciar, erradicar i legislar esdevenen accions crucials per combatre la LGTBIfòbia i els discursos d'odi que encara amenacen la nostra societat.**

La nostra societat, madura i avançada, ha de sentir-se orgullosa de la seva diversitat. Una diversitat que respecta totes les orientacions i identitats sexuals, que fomenta l'acceptació i actua de manera decidida contra qualsevol manifestació d'odi. És imperatiu combatre qualsevol rèmora en els drets i llibertats que amb molt d'esforç hem conquerit. **Així, instem a continuar amb polítiques públiques que impulsen la plena igualtat en tots els àmbits de la vida.**

L'activisme LGBTI organitzat, tant dins com fora del Partit, emergeix com un espai essencial per debatre, proposar i impulsar aquestes polítiques. Amb la creació del Consell LGTBI, el PSC manifesta la seva voluntat de continuar creant xarxes i teixint complicitats amb l'associacionisme LGTBI del país, fonamental en els avenços aconseguits en les darreres dècades.

Cal reforçar la visualització i les necessitats específiques de totes les persones del col·lectiu, massa sovint invisibilitzades. A més, és fonamental recordar i actuar davant les dificultats afegides que, lamentablement, encara pateixen les persones LGTBI que resideixen en petits i mitjans municipis. Ja sigui per la manca de serveis específics o per les problemàtiques que continuen afectant la seva capacitat de sentir-se, expressar-se i viure lliurement.

En resum, **el Partit Socialista de Catalunya reitera la seva defensa d'una societat justa, igualitària i respectuosa.** Un compromís que, a través d'accions concretes i polítiques inclusives, aspira a construir un futur on la llibertat i la igualtat siguin pilars inquebrantables de la nostra convivència

Els i les socialistes de Catalunya estem compromesos per promoure, protegir i assegurar el gaudiment ple de tots els drets humans i llibertats fonamentals de totes les persones amb discapacitat, amb el màxim compromís de respecte i consideració a la dignitat humana.

Reafirmem també el nostre compromís amb totes les persones amb discapacitat d'acord amb els nostres principis i valors: la dignitat, entesa com una condició indivisible a la humanitat; la llibertat, entesa com a autonomia -en el sentit de subjecte moral, que la persona sigui el centre de les decisions que l'afecten- i la igualtat inherent de qualsevol ésser humà, respectuosa amb la diferència; i amb la promoció i defensa de la cultura de les capacitats.

Fem nostra la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i els objectius de Desenvolupament Sostenible, i per això treballarem per la consolidació real dels Drets de ciutadania de les Persones amb Discapacitat o/i amb problemes de salut mental.

Malgrat les diferents normatives que ja formen part del nostre ordenament jurídic, les persones amb discapacitat, en molts casos, se senten discriminades i no veuen respectats els seus drets de ciutadania, tal com ho avalen diferents estudis. **És per això que fomentarem actuacions transversals, coherents en les polítiques públiques,** que impliquin àmbits d'actuació com la formació, els serveis socials, l'ocupació, l'accessibilitat, l'habitatge, l'urbanisme, la salut o la justícia i que posin la persona en el centre d'atenció, avançant cap a models de convivència més comunitaris per aconseguir que les persones amb discapacitat i/o problemes de salut mental puguin exercir els seus drets en igualtat de condicions.

Amb l'objectiu general de promoure, protegir i assegurar el ple gaudiment de tots els drets humans i llibertats fonamentals de totes les persones amb discapacitat, amb el màxim compromís de respecte i consideració a la dignitat humana, **incloent-hi la discapacitat com a vector transversal en totes les línies d'acció polític:**

- Defensarem el dret al treball en igualtat de condicions (ordinari i protegit) de totes les persones amb discapacitat
- Lluitarem contra la discriminació interseccional de les dones i nenes amb discapacitat
- Fomentarem la vida independent i els diferents models d'assistent personal, així com la desinstitucionalització
- Construïrem pobles i ciutats accessibles per tothom

6.4. L'esport, motor de transformació social

L'Esport i la pràctica física i esportiva tenen un gran impacte en la salut, en l'educació i en la integració social de les persones, a banda de ser motor econòmic. Pels socialistes l'esport és un element educatiu de primera magnitud que forma en valors, un factor d'ocupació del temps de lleure, que millora la salut i l'autoestima personal, que fomenta la participació, que genera cultura social i que fomenta la diversitat en la nostra societat plural.

Les polítiques d'esport han d'afavorir de manera igualitària l'accés a la pràctica esportiva. I els socialistes creiem que cal treballar de manera consensuada ja que els governs locals, els consells

esportius i les federacions, són els puntals imprescindibles per desenvolupar eficaçment i eficient les polítiques esportives que el país necessita.

Els i les socialistes seguirem defensant que l'esport és un element educatiu de primera magnitud i per aquest motiu treballem amb força i compromís perquè la practica esportiva continuï sent titular **de polítiques adreçades als i les joves, la gent gran, les persones amb diversitat funcional, els infants i els adults, des dels diferents vessants de la pràctica esportiva com són el lleure, l'educació, la salut, la competició i la integració.**

Una política esportiva clau per promocionar el nostre país i els nostres pobles o ciutats. Una política que cal fer de la mà de les entitats i clubs esportius als que cal reconèixer la seva forta implicació, el seu esforç i la tasca indispensable que fan tant en l'esport base com en el professional.

6.5. Seguretat i convivència

Garantirem entorns de convivència i seguretat en les ciutats, pobles i barris, imprimint un nou rumb a la política de seguretat ciutadana en tant que pilar fonamental del nostre sistema democràtic i de llibertats. Malgrat que Catalunya té una estructura de criminalitat que la fa raonablement segura, l'evolució d'algunes de les tipologies delictives (agressions sexuals, homicidis, estafes i cibercriminalitat, tràfic de drogues etc.) fa que calgui parar atenció al recorregut de millora que ha de tenir la política de seguretat pública.

La seguretat i la convivència a l'espai públic s'ha convertit en una de les principals exigències de la ciutadania. És una política social fonamental per exercir la resta de drets, sobretot la llibertat, perquè primer ens hem de sentir segurs per ser lliures. Alhora, és un tema que l'extrema dreta acostuma a instrumentalitzar, provocant situacions de conflicte veïnal que posen en risc la cohesió comunitària i que els i les socialistes no podem permetre. Quatre són els grans àmbits prioritaris per millorar les percepcions de la ciutadania quant a la seguretat ciutadana:

- a) reconèixer la autoritat de tots els cossos de seguretat, així com, ampliar les plantilles, recursos tècnics i materials. Amb una especial atenció als municipis que no tenen policies locals i a les regions metropolitanes.
- b) millorar la coordinació dels diferents cossos de seguretat que operen a Catalunya.
- c) desplegar una estratègia de proximitat policial respectant l'autonomia de les policies locals però atenent les demandes del territori amb eficàcia davant les diferents problemàtiques de seguretat.
- d) consolidar la prevenció i la transversalitat de les polítiques de seguretat com a definitòries del model policial de Catalunya.

6.6. Habitatge i Pla de Barris

L'emergència habitacional al nostre país és una realitat que persisteix ja fa massa anys. Si l'esclat de la bombolla immobiliària va posar en evidència les limitacions d'un sistema basat en la inversió especulativa, el crèdit temerari i el consum indiscriminat de sòl, les transformacions del mercat de

l'habitatge i la manca de racionalitat i control públic ens han conduït a un increment desmesurat de preus, la proliferació d'habitatges buits, ocupacions irregulars, pobresa urbana, degradació d'habitatges i estigmatització de zones urbanes, frau habitacional, etc. A més, **els efectes de la crisi econòmica i una mala gestió de les administracions competents han incidit directament en la capacitat de les persones i les famílies per tirar endavant els seus projectes vitals**, posant en risc la garantia del dret d'accés a un habitatge digne i adequat i incrementant les situacions d'insolvència i vulnerabilitat.

L'habitatge és una part essencial en la vida i la dignitat de les persones. Per això, accedir i mantenir un habitatge digne, així com els seus subministraments bàsics, és avui una de les principals preocupacions de la ciutadania i són els poders públics els responsables de garantir l'exercici efectiu d'aquest dret.

La política d'habitatge ha de ser una política pública prioritària que exigeix la col·laboració i coordinació entre administracions, així com el consens amb els agents socials i econòmics i els moviments ciutadans. Defensem una política racional d'habitatge que en primer terme combati el fort creixement de la desigualtat a Catalunya, protegeixi les persones davant situacions d'exclusió residencial i vetlli per una planificació racional i coherent de l'habitatge, d'acord amb les necessitats de la ciutadania, garantint els principis de justícia social, igualtat d'oportunitats, solidaritat, coordinació interadministrativa, corresponsabilitat i segona oportunitat.

Els socialistes volem recuperar la iniciativa pública en el camp de l'habitatge i la dignificació dels barris, reconstruint la concertació entre administracions i promovent una política pública integral que doni resposta a les necessitats de la ciutadania i sigui coherent amb la realitat del nostre parc edificat.

Volem incrementar el pressupost destinat a les polítiques d'habitatge perquè Catalunya deixi d'estar a la cua en inversió per habitant i augmenti l'actual 2% d'habitatge de lloguer públic. Protegirem les famílies més vulnerables contra els desnonaments i definirem una estratègia integral davant les ocupacions d'habitatges que generen conflictes veïnals.

L'accés a l'habitatge per part dels joves és una prioritat pels socialistes per no retardar la seva emancipació i facilitar els seus projectes vitals de futur. Caldrà plantejar parcs d'habitatges públics amb un percentatge reservat per als i les joves dels municipis, siguin de lloguer o compra. També facilitar fórmules i ajuts pel lloguer assequible, fixant fins els 35 anys l'edat màxima per acollir-se a deduccions fiscals.

Potenciarem el Pla de Barris concertat amb diputacions i municipis a fi d'assegurar la cohesió social, la convivència i la seguretat, identificant les zones més sensibles que acumulen major vulnerabilitat i necessitat d'enfortiment comunitari, d'infraestructures i de regeneració urbana. Impulsarem en els barris sensibles programes d'eficiència energètica en els habitatges, fomentarem les comunitats energètiques d'autoconsum contra la pobresa energètica, invertirem i modernitzarem l'educació continua d'adults, posarem en marxa programes preventius de la violència de gènere i promourem nous plans d'inserció, activació laboral i acreditació de competències.